

RAPPORT

Beïnvloedbare begroting gemeente Bloemendaal

74610 - Intern vertrouwelijk – 2 april 2025

Vincent Janssen, Laura de Gans en Floris Hoozemans

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	3
Inzicht in de begroting	3
1.1 Aanleiding en opdracht	3
1.2 Theorie en uitgangspunten	3
1.3 Analyse	3
1.4 Rapportage	5
1.5 Handreiking voor gebruik van de rapportage	6
1.6 Getalnotatie	6
Hoofdstuk 2	7
Totaaloverzicht	7
Hoofdstuk 3	9
Inzicht per programma	9
3.1 Bestuur en ondersteuning	11
3.2 Veiligheid	17
3.3 Verkeer, vervoer en waterstaat	19
3.4 Economie	22
3.5 Onderwijs	24
3.6 Sport, cultuur en recreatie	26
3.7 Sociaal domein	31
3.8 Volksgezondheid en milieu	39
3.9 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	43
Bijlage	46

Inzicht in de begroting

1.1 Aanleiding en opdracht

De gemeente Bloemendaal heeft een begroting vastgesteld die in 2025 structureel in evenwicht is (bron: raadsvoorstel programmabegroting 2025-2028). Vanaf 2026 laat de meerjarenraming echter structurele tekorten zien. Dat leidt ertoe dat de gemeente Bloemendaal bij de kadernota 2026 keuzen zal moeten maken om het structurele evenwicht in de begroting te herstellen.

Om dit keuzeproces te ondersteunen, wilt u meer inzicht in de mogelijkheden die de begroting biedt om keuzes te maken, zowel in wettelijke taken als in autonome taken. De gemeente wil daarvoor een objectieve en gevalideerde methode hanteren om vast te stellen welk deel van de budgetten wel en niet beïnvloedbaar is. In dit rapport worden de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek samengevat en gepresenteerd.

1.2 Theorie en uitgangspunten

Voor de gemeente Bloemendaal voerden wij een onderzoek uit waarbij kort gezegd 'de vrije ruimte in de begroting' wordt onderzocht. Om dit systematisch en geobjectiveerd te onderzoeken hanteren we het begrip 'beleidsvrijheid'. Hoe meer beleidsvrijheid, hoe meer potentieel vrije ruimte in de begroting waar eigen keuzes mogelijk zijn. Vanuit deze bril wordt onderscheid gemaakt in wettelijke taken, convenanttaken (eigen afgesloten convenanten, inclusief bijvoorbeeld landelijke convenanten zoals het Klimaatakkoord) of autonome taken. Binnen deze categorieën bestaat nuance. In bijlage 1 hebben we deze theoretische uitgangspunten verder uitgewerkt.

1.3 Analyse

De analyse die we hebben uitgevoerd is een financieel-technische analyse. De uitkomsten van de analyse moeten dus ook vanuit dat perspectief bekeken worden. Dat betekent concreet:

- De wettelijke taak is het uitgangspunt. We gaan uit van datgene wat de gemeente wettelijk moet doen. Eigen beleid dat door de gemeenteraad is vastgesteld, kan worden aangepast/bijgesteld. We houden dus geen rekening met de kaders die de gemeenteraad heeft vastgesteld bovenop wettelijke eisen, het uitgangspunt is dat deze zijn aan te passen.
- De gemeente heeft naar de buitenwereld toe verwachtingen gecreëerd door afspraken te maken, convenanten te sluiten, beschikkingen af te geven, et cetera. Ons uitgangspunt is dat de gemeente goed is voor haar handtekening, en lopende afspraken worden gerespecteerd, ook als het theoretisch wel mogelijk is lopende verplichtingen of subsidies voortijdig te beëindigen. Deze mogelijkheid hebben we niet meegenomen in de analyse. Natuurlijk is het wel mogelijk om na afloop van de contract- of subsidieperiode geen nieuwe subsidie aan te gaan. Deze mogelijkheden zijn door ons wel meegenomen in de analyse.
- Sommige uitgaven hebben direct gerelateerde inkomsten. Als de uitgaven niet worden gedaan, vervallen de inkomsten (bijvoorbeeld een subsidie of specifieke uitkering). Dit hebben we zoveel mogelijk in kaart gebracht met als uitgangspunt dat de ruimte dan niet beïnvloedbaar is.
- De analyse is uitgevoerd op basis van de taakvelden uit het besluit begroting en verantwoording (BBV). Deze taakvelden bestaan vaak weer uit meerdere onderliggende taken. Als op het niveau van het taakveld de begrotingsbedragen voor 50% beïnvloedbaar zijn, zijn

wij ervan uitgegaan dat dit voor alle onderliggende taken geldt. In de praktijk kan dit genuanceerder liggen en kunnen individuele subtaken afwijkend zijn. Voor een beoordeling van een individuele taak of prestatie is het dus nodig om de kwalitatieve duiding in het dashboard te lezen.

- We hebben niet gekeken naar politieke wenselijkheid, haalbaarheid, maatschappelijke risico's et cetera. De analyse is feitelijk en technisch. Als de gemeenteraad zou besluiten een alternatieve aanwending te willen, dan moet er ook gekeken worden naar (aanpassing van) de bestaande doelstellingen en naar de maatschappelijke effecten. In de beschrijving is door ons zoveel mogelijk aangegeven om welke kaders het gaat. Een beoordeling van de beïnvloedbare ruimte kan niet uitsluitend cijfermatig plaatsvinden, maar moet altijd worden gecombineerd met de inhoudelijke beoordeling op basis van de toelichtende teksten in het dashboard.

1.3.1 Personeelskosten

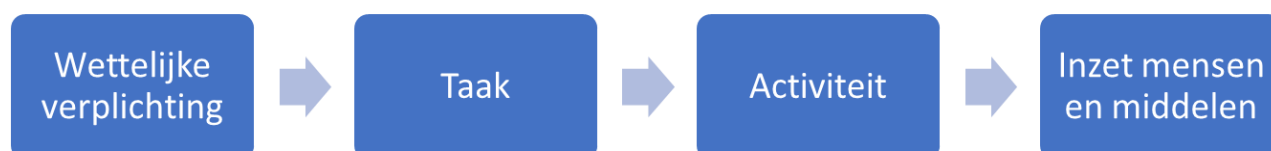
Voor de kosten voor het in dienst hebben van medewerkers (personeelslasten) hanteren we als uitgangspunt dat personeelslasten samenhangen met de taak die wordt uitgevoerd. Als de inzet op een taak beïnvloedbaar is, zijn de personeelslasten dat in beginsel ook. We gaan bij de beïnvloedbare ruimte voor medewerkers uit van maximaal natuurlijk verloop; dit is 10% per jaar. In een voorbeeld voor een taak die 25% beïnvloedbaar is, ziet het er als volgt uit:

Jaar	Beïnvloedbaarheid personeelslasten	Beïnvloedbaarheid overige lasten
2025	10%	25%
2026	20%	25%
2027	25%	25%
2028	25%	25%
2029	25%	25%

In de praktijk betekent dit dat de beïnvloedbare ruimte in de loop van de jaren zal oplopen.

1.3.2 Overhead

Voor het bepalen van de beïnvloedbare ruimte binnen de **overhead** van de gemeente Bloemendaal maken we twee analyses. In de **eerste analyse** van de overhead is gekozen voor een benadering waarbij een analyse van de gemeentelijke taken centraal staat en de overhead ondersteunend is aan de gemeentelijke taken. Het schema is als volgt:

De overhead is ondersteunend aan de inzet van mensen, schematisch weergegeven:

De gedachte achter de beïnvloedbaarheid van de begroting is dat, als de gemeente ervoor kiest taken minder of niet uit te voeren, dit leidt tot minder activiteiten en minder inzet van mensen en middelen. De verandering van inzet van mensen leidt vervolgens tot een lagere omvang van overhead. De overhead beweegt mee met de omvang van de organisatie.

Het gevolg van dit uitgangspunt is dat de overhead in ons model meebeweegt met de taken in het primair proces. We hanteren hiervoor een vast percentage van 15% van de beïnvloedbaarheid van de personele lasten in het primaire proces.

Voor de **tweede analyse** van de overhead maken we gebruik van de gesprekken met de budgetverantwoordelijken en (business)controllers van de verschillende ondersteunende afdelingen. Met hen zoomen we in op de beleidsproducten in het programma 'Overhead'. De kosten van overhead hangen niet alleen samen met de omvang van de organisatie, maar zijn voor een deel ook zelfstandig te beïnvloeden. Dat kan bijvoorbeeld door keuzes te maken in het niveau van dienstverlening. Dit is in de rapportage als zoekrichting opgenomen binnen de productgroep overhead, vergelijkbaar met de andere productgroepen.

1.3.3 Taakanalyse en efficiency

Het uitgangspunt van het onderzoek is een analyse van de wettelijke taken van de gemeente Bloemendaal. We hebben primair gekeken naar de vraag waar de gemeente Bloemendaal keuzeruimte heeft in het wel, minder of niet uitvoeren van eigen taken en wettelijke taken. Mogelijkheden om efficiënter te werken (dezelfde taken uitvoeren met minder mensen en middelen) hebben we niet primair in de analyse meegenomen. In enkele gesprekken zijn er wel mogelijke zoekrichtingen genoemd met betrekking tot taken. Waar dat aan de orde was, hebben we die specifiek benoemd.

1.4 Rapportage

Deze beknopte schriftelijke rapportage bevat de hoofdlijnen uit onze analyse. Per programma tonen we de belangrijkste onderwerpen waar beïnvloedbare ruimte zit (op basis van de financieel-technische analyse). De inschatting is gemaakt aan de hand van een modelmatige inschatting van de beïnvloedbare ruimte die in het budget aanwezig zou moeten zijn. De modelmatige inschatting van de beïnvloedbare ruimte kan niet een-op-een vertaald worden naar te bezuinigen bedragen. De inschatting gaat uit van uitvoering van het gemeentelijke takenpakket op het absolute minimum, waarbij ook zeer vergaande keuzes gemaakt zouden moeten worden. De inschatting van de beïnvloedbare ruimte komt voor rekening van Berenschot en vormde het vertrekpunt voor het inventariseren van zoekrichtingen voor mogelijke besparingen.

In samenspraak met medewerkers van de gemeente Bloemendaal hebben we geïnventariseerd welke zoekrichtingen er binnen de budgetten zijn. Die zoekrichtingen zijn zoveel mogelijk als concrete maatregel beschreven en voorzien van een toelichting. Het beleid dat eventueel aangepast moet worden, de potentiële besparing en mogelijke gevolgen. Nog niet alle maatregelen zijn in dit onderzoek concreet uitgewerkt of financieel doorgerekend. Om te komen tot definitieve ombuigingsmaatregelen, moeten de zoekrichtingen eerst nader worden uitgewerkt.

1.5 Handreiking voor gebruik van de rapportage

Voor de gemeente Bloemendaal voerden wij een onderzoek uit naar, kort gezegd, 'de vrije ruimte in de begroting'. Om dit systematisch en geobjectiveerd te doen, hanteren we het begrip 'beleidsvrijheid'. Hoe meer beleidsvrijheid, hoe meer potentieel vrije ruimte in de begroting waar eigen keuzes mogelijk zijn. Vanuit dit perspectief maken we onderscheid tussen wettelijke taken, convenanttaken (eigen afgesloten convenanten, inclusief bijvoorbeeld landelijke convenanten zoals het Klimaatakkoord) en autonome taken. Binnen deze categorieën bestaan nuances. In de bijlage hebben we deze theoretische uitgangspunten verder uitgewerkt.

De inschatting die we vervolgens hebben gemaakt, is modelmatig tot stand gekomen. Hierdoor hebben we geen rekening gehouden met de vraag of de taak op dit moment al op een sober niveau wordt uitgevoerd; we zijn uitgegaan van een gemiddelde taakuitvoering binnen de gemeente Bloemendaal vergelijkbaar met het gemiddelde niveau in Nederland.

Er kunnen verschillen zitten tussen de door ons gemaakte inschatting en de feitelijke invulling vanuit de mogelijke maatregelen die samen met medewerkers van de gemeente Bloemendaal zijn gemaakt. Het kan voorkomen dat onze inschatting vooraf hoger is, omdat wij verdergaande maatregelen ook meerekenen als beïnvloedbaar. Het gaat dan bijvoorbeeld om verdergaande of radicalere keuzes, zoals het niet meer aanbieden en onderhouden van voorzieningen. Denk hierbij aan het afstoten van parken, het afsluiten van wegen zonder adressen of het sluiten van voorzieningen.

Bij enkele producten schatten wij de beïnvloedbare ruimte lager in dan de geïnventariseerde maatregelen. De verklaring hiervoor is dat wij de primaire inschatting op het niveau van de bovenliggende productgroep maken en dan evenredig verdelen over de onderliggende producten. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan (zowel hogere als lagere inschattingen).

Deze kanttekeningen maken dat onze rapportage en inschatting moeten worden gezien als een 0-meting, bedoeld als vertrekpunt voor gesprek. De bedragen die door ons zijn geïdentificeerd, zijn niet zwart-wit en behoeven nuancering. In de rapportage hebben we steeds aangegeven waar bedragen voortkomen uit een inschatting op basis van ons model en waar zoekrichtingen samen met medewerkers van de gemeente Bloemendaal tot stand zijn gekomen.

1.6 Getalnotatie

Getallen hebben we in dit rapport als volgt genoteerd:

- Bedragen boven € 100.000 worden afgerond op € 0,1 miljoen. Dus: € 1.688.000 wordt € 1,7 miljoen.
- Bedragen onder € 100.000 worden niet afgerond maar voluit geschreven. Dus: € 78.000.
- Door afrondingen kunnen optellingen niet kloppen, bijvoorbeeld:
 - € 165.000 + € 145.000 + € 240.000 = € 550.000 = € 0,6 miljoen.
 - € 0,2 miljoen + € 0,1 miljoen + € 0,2 miljoen = € 0,6 miljoen.

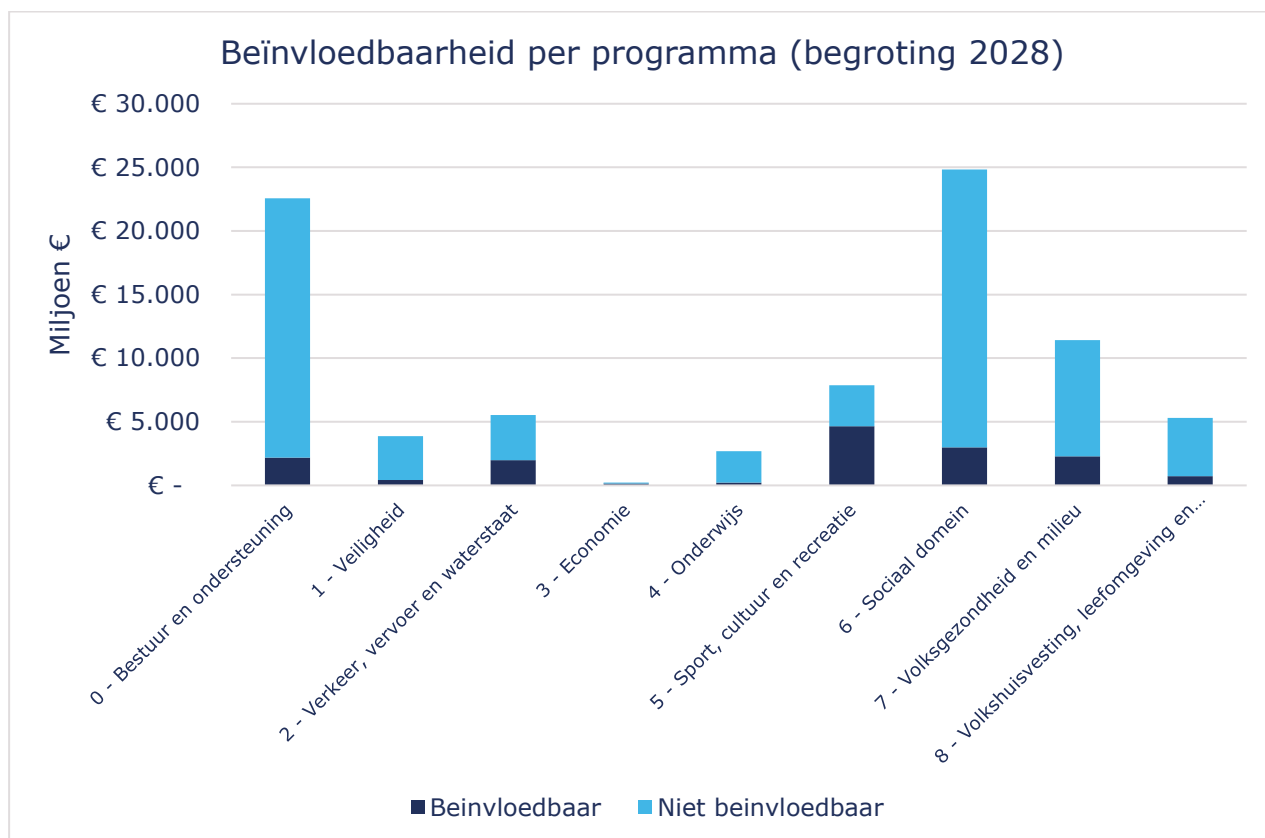
Totaaloverzicht

In de analyse is de beïnvloedbaarheid van de programmabegroting 2025 van de gemeente Bloemendaal onderzocht. In de volgende tabel is de ontwikkeling van de beïnvloedbaarheid gepresenteerd. De beïnvloedbaarheid neemt gedurende de jaren toe, van 11% van de totale begrotingsomvang in 2025 naar 19% in 2028. Ook zijn sommige van de collegeprioriteiten incidenteel gebudgetteerd. In de analyse worden incidentele budgetten als (nagenoeg) volledig beleidsvrij gekenmerkt. In 2028 is de totale beïnvloedbare ruimte 19%, en deze bestaat dan nagenoeg volledig uit structurele budgetten. Als de incidentele budgetten buiten beschouwing worden gelaten, ontwikkelt de structurele beïnvloedbare ruimte zich van 9% in 2025 naar 19% in 2028.

In absolute zin neemt de beïnvloedbare ruimte toe van € 8 miljoen in 2025 naar € 16 miljoen in 2028.

Bedragen x € 1,0 miljoen	BG 2025	BG 2026	BG 2027	BG 2028
Totaal begroting	€ 80	€ 82	€ 83	€ 84
Beïnvloedbaar (%)	11%	14%	16%	19%
Beïnvloedbaar (€)	€ 8	€ 11	€ 13	€ 16
Structureel	€ 78	€ 80	€ 82	€ 84
Incidenteel	€ 1	€ 1	€ 0	€ 0

In de volgende grafiek is de totale beïnvloedbaarheid van de budgetten voor alle beleidsprogramma's van de gemeente Bloemendaal gepresenteerd (begrotingsjaar 2028).

In het dashboard is ook de beïnvloedbaarheid in eerdere jaren opgenomen. In het algemeen geldt dat de beïnvloedbaarheid van budgetten in de loop van de jaren oploopt, doordat contractuele verplichtingen (bijvoorbeeld subsidies of aanbestedingen) aflopen en de beïnvloedbaarheid van personeelslasten toeneemt.

Inzicht per programma

In het volgende hoofdstuk wordt per begrotingsprogramma een analyse van de beïnvloedbare ruimte uitgewerkt. Hierbij is specifieke aandacht voor de concrete (structurele) knoppen binnen de begroting om financiële keuzes te maken. De opbouw per programma is steeds als volgt:

- Een korte toelichting op de totale beïnvloedbaarheid van het programma in het jaar 2028. Dit betreft een modelmatige inschatting, inclusief een beknopte toelichting welke onderdelen onder het programma vallen.
- Een uitwerking van de programmaonderdelen, met daarin:
 - Het totale budget en de modelmatige inschatting van de beïnvloedbare ruimte binnen de structurele budgetten voor het jaar 2028 en verder.
 - Een korte toelichting op de inhoud van het programmaonderdeel.
 - Een opsomming van de knoppen met een structurele ruimte groter dan € 25.000 per jaar. Let op: Per knop wordt een inschatting gegeven van de maximale beïnvloedbare ruimte. Uiteraard kunnen hier andere keuzes of afwegingen (minder of geen ruimte) gemaakt worden. Indien de mogelijke besparing van een knop nog niet gekwantificeerd is, duiden we dit aan met 'PM'. Voor nadere details verwijzen wij naar de inhoud van het dashboard.
 - De optelling van de in de rapportage genoemde knoppen sluit niet altijd volledig aan bij het gepresenteerde bedrag aan beïnvloedbare ruimte voor het betreffende onderdeel. Dit komt omdat het beïnvloedbare bedrag modelmatig is bepaald en in de rapportage alleen de belangrijkste knoppen worden toegelicht.

Het is daarnaast goed om te realiseren dat de gepresenteerde beïnvloedbare ruimte in de verschillende budgetten binnen de begroting van de gemeente Bloemendaal de technisch beïnvloedbare ruimte betreft. Deze analyse zegt dus niets over eventuele politieke haalbaarheid en dergelijke. Wel is zo goed mogelijk aangegeven wat de consequenties zijn als een deel van het (beïnvloedbare) budget wordt verlaagd.

Thema's	BG 2025	BG 2026	BG 2027	BG 2028
0. Bestuur en ondersteuning	6%	8%	9%	10%
1. Veiligheid	4%	7%	9%	11%
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	12%	25%	22%	36%
3. Economie	66%	66%	67%	68%
4. Onderwijs	7%	7%	8%	8%
5. Sport, cultuur en recreatie	32%	39%	48%	59%
6. Sociaal domein	11%	11%	11%	12%
7. Volksgezondheid en milieu	12%	15%	18%	20%
8. Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	2%	6%	11%	14%

In dit hoofdstuk beschrijven we per onderdeel de beïnvloedbare ruimte en mogelijke maatregelen die de gemeente Bloemendaal kan treffen. We hebben de modelmatige inschatting die wij vooraf hebben gemaakt zoveel mogelijk ingevuld op basis van inzicht vanuit de organisatie. Bij het inventariseren van maatregelen zijn ook maatregelen genoemd die nu nog niet gekwantificeerd zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval als er eerst uitgangspunten en kaders bepaald moeten worden om een berekening te kunnen maken, of als de uitkomsten afhankelijk zijn van gesprekken met derden.

In totaal is 82% van de beïnvloedbare ruimte die wij modelmatig hebben ingeschat, ingevuld met gekwantificeerde maatregelen, 18% van de ruimte is ingevuld met maatregelen die nog niet gekwantificeerd zijn. Het totaalbeeld is als volgt.

Beïnvloedbare ruimte in 2028	Bedrag x € 1 miljoen	Percentage
Totaal beïnvloedbaar	15,6	100%
Ingevulde maatregelen materieel budget	8,6	55%
Beïnvloedbaar deel personeel	3,6	23%
Meebeweegsystematiek overhead	0,6	4%
Niet gekwantificeerde maatregelen	2,8	18%

Het grootste van de beïnvloedbare ruimte is ingevuld met gekwantificeerde maatregelen (55%). Waar taken verminderen, kan ook de inzet van personeel verminderen, dat is het beïnvloedbare deel van het personeel (23%). Met vermindering van de omvang van de organisatie kan ook de overhead verminderen (4%). Tot slot blijven er niet gekwantificeerde maatregelen over waarmee de resterende ruimte (18%) ingevuld kan worden.

3.1 Bestuur en ondersteuning

Doel van dit programma is het op duurzame wijze ondersteunen van de organisatie om maatschappelijk gewenste producten en diensten voort te brengen. Dit programma richt zich op bestuur, organisatie en dienstverlening van de gemeente.

Binnen dit programma maakt ons model inzichtelijk dat er in 2028 in totaal € 3,8 miljoen aan beïnvloedbare ruimte beschikbaar is, wat neerkomt op 17 % van het totale budget van € 22,6 miljoen. Dit budget bestaat uit € 9,0 miljoen aan materiële lasten en € 13,6 miljoen aan personele lasten.

3.1.1 Bestuur

Totaal bestuur: € 2,2 miljoen

Beïnvloedbaar bestuur: € 0,1 miljoen (5%)

Dit taakveld omvat het bestuur van de gemeente, beleidsontwikkeling, juridische zaken, financiën en de gemeentelijke organisatie. De beleidsvrijheid op dit taakveld is gering, aangezien veel taken verplicht zijn en er sprake is van voorgeschreven toepassingen.

- **Artikel 213a onderzoeken verminderen of zelf uitvoeren, maximaal € 64.000:** De gemeente Bloemendaal kan er voor kiezen minder onderzoek uit te voeren of deze door eigen medewerkers te laten uitvoeren. Effect is minder zicht op de doelmatigheid van uitvoering en/of een hogere belasting van eigen medewerkers.
- **Minder inzet op bestuurlijke samenwerking, PM:** De samenwerking in de regio Zuid-Kennemerland is geen wettelijke verplichting, maar in een convenant met de gemeenten Haarlem, Heemstede en Zandvoort vastgelegd. Vanuit het uitgangspunt dat bestuurlijke afspraken gerespecteerd worden, is de beïnvloedbaarheid laag. Mogelijk zou op langere termijn minder ambtelijke inzet gepleegd kunnen worden. Materiële kosten, bijvoorbeeld voor de radenbijeenkomsten, worden zoveel mogelijk gedekt uit provinciale subsidies.
- **Besparingen gemeenteraadsbudget, PM:** De gemeenteraad kan er voor kiezen representatieve onderdelen te schrappen of verminderen, het gaat bijvoorbeeld om de borrel na de raadsvergadering, de raadsbarbecue, het kerstpresentje et cetera. De gemeente Bloemendaal kent naast gemeenteraadsleden ook duocommissieleden. Dit is niet wettelijk verplicht, maar het schrappen van de mogelijkheid wordt als niet wenselijk gezien. Er is een wettelijke plicht om een griffie te hebben ter ondersteuning van de gemeenteraad, besparingen worden niet reëel geacht.
- **Besparingen representatie college, PM:** Dit budget kan worden verlaagd en dat betekent dat de gemeente minder actief wordt op ontvangsten, bijeenkomsten etc. Dat heeft effect op de zichtbaarheid van het college in de samenleving.
- **Verminderen aantal wethouders, PM:** Volgens de gemeentewet hebben gemeenten minimaal twee wethouders. Het college van B en W van de gemeente Bloemendaal heeft op dit moment drie wethouders. De gemeenteraad zou na de verkiezingen kunnen besluiten maximaal twee wethouders te benoemen. Dit leidt mogelijk tot minder bestuurskracht in de gemeente Bloemendaal.

3.1.2 Burgerzaken

Totaal burgerzaken: € 1,7 miljoen

Beïnvloedbaar burgerzaken: € 84.000 per jaar (5%)

Het taakveld Burgerzaken omvat de uitvoering van wettelijke taken rondom de basisregistratie personen (BRP), de uitgifte van officiële documenten zoals paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen, en de registratie van levensgebeurtenissen zoals geboorten, huwelijken, partnerschappen en overlijden. Daarnaast vallen onder dit taakveld ook adreswijzigingen, naturalisatieprocedures en verkiezingsregistratie.

De beleidsvrijheid binnen dit taakveld is zeer beperkt, omdat de taken grotendeels vastliggen in nationale wetgeving, zoals de Wet basisregistratie personen (BRP), de Paspoortwet, de Wet op de lijkbezorging en de Kieswet. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Aanpassing openingstijden burgerzaken, € 50.000:** Door het gemeentehuis in Overveen op vrijdag te sluiten en in plaats daarvan Bennebroek te openen, kan efficiënter met personeel worden omgegaan. In Overveen kan dan op woensdag een extra balie geopend worden, waardoor de wachttijd dan korter is. De telefoondienst en afsprakenbalie kunnen dan op vrijdag in Bennebroek draaien. Dit zou kosten besparen op bezetting en facilitaire diensten. De druk op werkplekken op andere dagen zal toenemen en vrijdag wordt een verplichte thuiswerkdag. In Overveen is er een dag minder boekingsmogelijkheden voor inwoners.
- **Samenwerking met gemeente Heemstede, maximaal € 0,1 miljoen:** Een structurele samenwerking tussen de gemeenten Bloemendaal en Heemstede kan leiden tot lagere personeelskosten. Dit kan door gezamenlijke teams voor telefonie, verkiezingen en backoffice te vormen. Hierdoor is minder externe inhuur nodig en kan er efficiënter worden gewerkt, bijvoorbeeld bij ziekte en verlof. Een samenwerking biedt ook een oplossing voor de nieuwe functiescheiding bij reisdocumenten en kan specialistische kennis beter worden verdeeld. De kostenbesparing zit voornamelijk in minder inhuur en een efficiëntere inzet van medewerkers over beide gemeenten.

3.1.3 Ozb woningen

Totaal Ozb woningen: € 0,7 miljoen

Beïnvloedbaar Ozb woningen: € 0,3 (48%)

De lasten op dit taakveld betreffen de kosten van waardebepalingen op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Woz) en het opleggen van belastingen (ozb). De eerste taak is wettelijk verplicht, de tweede taak is volledig beleidsvrij.

In theorie kan de gemeente Bloemendaal er voor kiezen geen onroerendezaakbelasting te heffen. Dat leidt echter per saldo niet tot een verbetering van het exploitatieresultaat. Mogelijk zijn efficiencybesparingen mogelijk in de uitvoering. Om dat belastingheffing op dit moment gezamenlijk met Heemstede en Zandvoort wordt uitgevoerd, kan Bloemendaal niet eigenstandig kostenbesparingen doorvoeren. Een substantiële verlaging van kosten wordt pas reëel geacht bij schaalvergroting. Daarbij is als indicatie gegeven, zes maal de huidige omvang van de drie samenwerkende gemeenten.

Wellicht ten overvloede vermelden we dat we de beïnvloedbaarheid aan de inkomstenkant niet meenemen in deze analyse en rapportage. Dit is een aparte analyse die door de gemeente Bloemendaal zelf zal worden uitgevoerd.

3.1.4 Ozb niet-woningen

Totaal ozb niet-woningen: € 0,8 miljoen

Beïnvloedbaar ozb niet-woningen: € 0,4 (48%)

De lasten op dit taakveld betreffen de kosten van waardebepalingen op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Woz) en het opleggen van belastingen (ozb). De eerste taak is wettelijk verplicht, de tweede taak is volledig beleidsvrij.

In theorie kan de gemeente Bloemendaal er voor kiezen geen onroerendezaakbelasting te heffen. Dat leidt echter per saldo niet tot een verbetering van het exploitatieresultaat. Mogelijk zijn efficiencybesparingen mogelijk in de uitvoering. Om dat belastingheffing op dit moment gezamenlijk met Heemstede en Zandvoort wordt uitgevoerd, kan Bloemendaal niet eigenstandig kostenbesparingen doorvoeren. Een substantiële verlaging van kosten wordt pas reëel geacht bij schaalvergroting. Daarbij is als indicatie gegeven zes maal de huidige omvang van de drie samenwerkende gemeenten.

Wellicht ten overvloede vermelden we dat we de beïnvloedbaarheid aan de inkomstenkant niet meenemen in deze analyse en rapportage. Dit is een aparte analyse die door de gemeente Bloemendaal zelf zal worden uitgevoerd.

3.1.5 Beheer overige gebouwen en gronden

Totaal beheer overige gebouwen en gronden: € 0,4 miljoen

Beïnvloedbaar beheer overige gebouwen en gronden: € 0 (0%)

De gemeente heeft gebouwen en gronden in bezit om haar taken uit te kunnen voeren. De gebouwen en gronden moeten worden beheerd en onderhouden. Dit is een ondersteunende taak voor andere gemeentelijke taken.

De lasten van deze taak worden doorbelast naar de taakvelden waarvoor de gemeenten het vastgoed in bezit heeft, bijvoorbeeld de lasten van onderwijsgebouwen die doorbelast worden naar het onderdeel onderwijs. De beïnvloedbaarheid van de lasten hangt samen met de beïnvloedbaarheid van de taak. Deze wordt op het desbetreffende taakveld geanalyseerd en hier op 0 gesteld.

3.1.6 Overige baten en lasten

Totaal overige baten en lasten: € 0,3 miljoen

Beïnvloedbaar overige baten en lasten: € 0 (0%)

Dit taakveld bestaat uit de afwikkeling van balansposten, een stelpost voor investeringen en een post voor onvoorziene uitgaven. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Verlagen post onvoorziene uitgaven, € 50.000:** Jaarlijks wordt een bedrag van € 50.000 geraamd voor onvoorziene uitgaven. Het is wettelijk voorgeschreven dat er een post 'onvoorzien' wordt opgenomen in de gemeentebegroting. De hoogte van het bedrag is echter niet voorgeschreven.

3.1.7 Treasury

Totaal treasury: € 0,3 miljoen

Beïnvloedbaar treasury: € 0 (0%)

Dit taakveld omvat alleen rente en dividenden. Dit is niet beïnvloedbaar binnen dit taakveld. Beïnvloeding is mogelijk door minder te investeren waardoor de gemeente Bloemendaal minder geld hoeft te lenen. Het financiële effect van keuze in investeringen is meegenomen in de betreffende taakvelden.

3.1.8 Overhead

Totaal overhead: € 16,3 miljoen

Beïnvloedbaar overhead: € 1,3 miljoen (8%)

Dit taakveld omvat de interne dienstverlening, waaronder hrm, huisvesting, ICT, facilitaire zaken en managementondersteuning. Gemeenten hebben hier een aanzienlijke mate van beleidsvrijheid, omdat ze zelf kunnen bepalen hoe ze deze ondersteunende functies inrichten en uitvoeren. De overhead werkt ondersteunend voor de organisatie als geheel.

We volgen om die reden een afwijkende systematiek ten opzichte van de andere onderdelen. We verwijzen naar paragraaf 1.3, waar dit uitgebreid is toegelicht.

Op de beïnvloedbaarheid van overhead zijn twee analyses uitgevoerd. De **eerste analyse** betreft de beïnvloedbaarheid op basis van de meebeweegsystematiek ('trap-op-trap-af'). Wij hanteren in onze analyse een inschatting van 15% over het beïnvloedbare deel van de personeelskosten (exclusief overhead). In totaal bedraagt het beïnvloedbare deel van de personeelskosten exclusief overhead in de begroting 2028 € 3,9 miljoen; 15% van dit bedrag is € 0,6 miljoen.

Daarnaast is een **tweede analyse** uitgevoerd op de directe besparingsmogelijkheden binnen de overhead zelf. Op basis van een generiek percentage aan efficiencybesparingen van 5% schatten wij het potentieel op maximaal € 0,7 miljoen in 2028.

Vanuit de gemeente Bloemendaal zijn zoekrichtingen gegeven binnen dit onderdeel, waarvan € 0,7 miljoen met concrete financiële bedragen is onderbouwd. Het gaat om de volgende posten.

- **Verminderen ingeleend personeel, € 0,1 miljoen:** Een vermindering van 10% is wordt mogelijk geacht.
- **Maatregelen werkgeverschap, maximaal € 0,3 miljoen:** Bloemendaal heeft diverse budgetten beschikbaar die het werkgeverschap van de gemeente ondersteunen. Het gaat onder meer om het verstrekken van kerstpakketten, de vergoeding woon-werk en

thuiswerkvergoeding, de vergoeding van dienstreizen, gratificaties, afdelingsuitjes en andere secundaire arbeidsvoorwaarden, het opleidingsbudget, vitaliteitsbudget, wervings- en selectiebudget en enkele andere posten. Ook betreft dit de budgetten voor catering, koffie en de schoonmaak van werklocaties. De budgetten kunnen geheel of gedeeltelijk verlaagd worden, hetgeen tot een besparing leidt. Dit heeft wel consequenties voor de positie van Bloemendaal als werkgever. Bloemendaal wordt hiermee minder aantrekkelijk ten opzichte van andere gemeenten. Ook zijn enkele budgetten bedoeld om thuiswerken en werken op afstand te faciliteren. Besparingen daarop maken een heroverweging van het werkplekbeleid noodzakelijk. Tot slot zijn enkele budgetten bedoeld om medewerkers op te leiden. Minder opleiden kan mogelijk leiden tot kwaliteitsverlies.

- **Verminderen post, € 0,1 miljoen:** De budgetten voor post die de gemeente Bloemendaal naar inwoners stuurt (bijvoorbeeld informatiebrieven) vallen onder de afdeling Facilitaire Zaken. Er kan worden gekozen voor het versturen van minder brieven of voor digitale informatieverstrekking.
- **Versoberen facilitaire diensten, € 40.000:** De gemeente is 140 avonden (buiten kantooruren) extra open geweest in 2024. Dit kan omlaag naar bijvoorbeeld "Het gemeentehuis is open wanneer de raad aanwezig is". Ook kan gekozen worden de evenementen anders in te richten. Bijvoorbeeld door evenementen te bundelen, minder versiering toe te passen, soberder aan te kleden en dergelijke keuzes te maken. Dit hangt ook samen met wat het bestuur wil qua representatie. Hierin wordt al gekeken om de evenementen zoveel mogelijk binnen de gemeentehuizen plaats te laten vinden, omdat dit kosten bespaart in vergelijking met het gebruik van externe locaties.
- **Stoppen doorontwikkeling dienstverlening, € 56.000:** Het budget is een overblijfsel van het oude beleid over de doorontwikkeling van dienstverlening. Dit budget is 100% beïnvloedbaar, maar heeft effect op de verdere doorontwikkeling van dienstverlening.
- **Versoberen digitale dienstverlening voor burgers, € 50.000:** De gemeente biedt momenteel een aantal digitale diensten aan burgers die niet wettelijk verplicht zijn (zoals de 'I lost' applicatie). Besparingen kunnen worden gerealiseerd door het stopzetten van niet-wettelijke applicaties.
- **Overige maatregelen ICT, PM:** De ICT-organisatie is ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling onder de centrumgemeente Heemstede. Dit betekent dat beslissingen over bezuinigingen altijd in overleg met Heemstede moeten worden genomen, aangezien de basisafspraken is om ICT-zaken op dezelfde manier te organiseren. Onder die voorwaarden zijn er enkele maatregelen binnen de ICT-voorzieningen en de ICT-organisatie mogelijk. Die zijn nog niet gekwantificeerd, omdat ze nader uitzoekwerk vragen. Het gaat bijvoorbeeld om het versoberen van de kwaliteit van interne dienstverlening (minder opening van de servicedesk), het aanscherpen van het softwarebeleid, de outsourcing infrastructuur – wijziging leverancier, het verminderen personeelsinzet in ICT, het versoberen van het hardwarebeleid en het stopzetten of uitstellen van ICT-projecten. Voor deze maatregelen geldt dat ze mogelijk een groot effect hebben op de kwaliteit van dienstverlening en efficiency binnen de gemeentelijke organisatie. Nader onderzoek zal dit kunnen uitwijzen.
- **Maatregelen financiën, PM:** Er zijn enkele maatregelen binnen de financiële kolom mogelijk, bijvoorbeeld het versoberen van de P&C-cyclus (geen tussenrapportages meer), het minder vaak actualiseren van nota's en verordeningen en minder of geen fiscaal advies en externe controles uit laten voeren. De maatregelen hebben naar verwachting een beperkt financieel effect en leiden tot minder controle vanuit de gemeenteraad en hogere financiële risico's.
- **Maatregelen communicatie, PM:** Beïnvloedbaarheid zit vooral in de inkoop van advertentieruimte in kranten en gesponsorde content voor online media. Daarnaast inzet van grafisch vormgevers, speechschrijvers, fotografen en beeldbanken (bijvoorbeeld opmaak voor publicatie van de jaarlijkse begroting) en data-analyse en onderzoek. In theorie kan dat

allemaal vervallen, dat heeft naar verwachting grote gevolgen voor het bereik van de gemeente richting inwoners (informatieplicht, participatieplicht).

3.2 Veiligheid

Doel van dit programma is om de openbare orde te handhaven en de veiligheid te waarborgen. Dat wordt gedaan door het voorkomen, handelen bij incidenten en crisissituaties alsmede door toezicht en handhaving.

Binnen dit programma maakt ons model inzichtelijk dat er in 2028 in totaal € 0,4 miljoen aan beïnvloedbare ruimte beschikbaar is, wat neerkomt op 11% van het totale budget van € 3,9 miljoen. Dit budget bestaat uit € 2,6 miljoen aan materiële lasten en € 1,3 miljoen aan personele lasten.

3.2.1 Openbare orde en veiligheid

Totaal openbare orde en veiligheid: € 1,7 miljoen

Beïnvloedbaar openbare orde en veiligheid: € 0,4 miljoen (24%)

Dit taakveld omvat toezicht en handhaving op straat, de inzet van BOA's, cameratoezicht, preventie van criminaliteit en samenwerking met politie en justitie. Gemeenten hebben hier enige beleidsvrijheid om prioriteiten te stellen en lokale maatregelen te nemen, binnen de kaders van nationale wetgeving. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Stopzetten aanvullende inhuur BOA's en verkeersregelaars voor piekdagen, € 0,2 miljoen:** De aanvullende inhuur betreft BOA's voor piekdagen, SUS-teams en verkeersregelaars, met name rond het strandseizoen. Deze inzet draagt bij aan de veiligheid, samenwerking met politie en exploitanten, en het behouden van parkeerinkomsten. Beëindiging van deze extra inzet verhoogt het risico op verstoring van de openbare orde, vermindering van toezicht en een daling van parkeeropbrengsten.
- **Stopzetten subsidie stichting Halt, € 14.000:** Stichting Halt verzorgt preventieve activiteiten zoals voorlichting op scholen, deelname aan lokale overleggen en betrokkenheid bij groepsaanpakken van probleemjongeren. Bij beëindiging van de subsidie vervallen deze activiteiten in de gemeente. Hoewel deze inzet bijdraagt aan preventie en vroegtijdige interventie, betreft het geen wettelijke verplichting.
- **Stopzetten buurtbemiddeling stichting Meerwaarde, € 13.000** Buurtbemiddeling is gericht op het vroegtijdig oplossen van burencollicten om escalatie te voorkomen. De inzet per casus is relatief kostbaar. Gezien het vrijwillige karakter van deze voorziening en de beperkte impact, is het goed mogelijk deze subsidie te beëindigen.
- **Stopzetten Digitaal Opkopersregister (DOR) OD IJmond, € 7.000:** Het digitaal opkopersregister verplicht handelaren in tweedehands goederen hun inkoopgegevens te registreren. Hoewel dit enige ondersteuning biedt in de opsporing van heling, is deelname aan het systeem niet verplicht. Het effect op de openbare orde wordt als beperkt beoordeeld.
- **Stopzetten diverse subsidies dierenopvang, € 8.000:** De gemeente verstrekt momenteel subsidies aan de egelopvang, dierenambulance en het vogelhospitaal. Dit zijn geen gemeentelijke kerntaken en de bijdragen zijn niet verplicht.
- **Minder handhaving en toezicht, PM:** Er kan worden overwogen om de formatie binnen het team Handhaving en Toezicht te verminderen. Dit team werkt intensief samen met de gemeente Heemstede. Een verlaging van de inzet heeft directe gevolgen voor beide gemeenten en kan leiden tot verminderde zichtbaarheid en handhaving op het gebied van openbare orde, veiligheid en leefbaarheid.

3.2.2 Crisisbeheersing en brandweer

Totaal crisisbeheersing en brandweer: € 2,2 miljoen

Beïnvloedbaar crisisbeheersing en brandweer: € 14.000 (1%)

Dit taakveld omvat de organisatie en uitvoering van brandweertzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De beleidsvrijheid van de gemeente is hierin zeer beperkt, omdat de normen en eisen op dit gebied landelijk zijn vastgelegd, bijvoorbeeld in de Wet veiligheidsregio's en bijbehorende richtlijnen. De uitvoering van deze taken is volledig belegd bij de Veiligheidsregio Kennemerland (VKR), waarmee de gemeente een contractuele verplichting is aangegaan. De bijdrage aan de veiligheidsregio is verplicht en eenzijdige aanpassing van deze financiering door de gemeente is niet mogelijk zonder gevolgen voor de samenwerking en wettelijke naleving.

3.3 Verkeer, vervoer en waterstaat

Doel van dit programma is het op duurzame wijze beheren en inrichten van wegen en het stimuleren van adequaat openbaar vervoer.

Binnen dit programma maakt ons model inzichtelijk dat er in 2028 in totaal € 3,0 miljoen aan beïnvloedbare ruimte beschikbaar is, wat neerkomt op 18% van het totale budget van € 16,3 miljoen. Dit budget bestaat uit € 6,9 miljoen aan materiële lasten en € 9,4 miljoen aan personele lasten.

3.3.1 Recreatieve havens

Totaal recreatieve havens: € 19.000

Beïnvloedbaar recreatieve havens: € 10.000 (51%)

Dit taakveld omvat de aanleg, exploitatie en het beheer van jachthavens en andere recreatieve vaarvoorzieningen binnen de gemeente. Gemeenten hebben hier veel beleidsvrijheid om te bepalen hoe ze recreatieve havens inrichten, beheren en exploiteren, maar moeten rekening houden met ruimtelijke ordeningsregels, milieuwetgeving en eventuele regionale samenwerkingsverbanden. Tijdens het onderzoek zijn (nog) geen duidelijke maatregelen gevonden:

- **Recreatieve havens, PM:** De recreatieve havens betreffen ligplaatsen verspreid over de gemeente Bloemendaal. Voor deze ligplaatsen worden vergunningen verstrekt en er wordt precario geheven. Bij één van de havens, de Bennebroekervaart, is sprake van huur en liggen er ook pleziervaartuigen. Hier worden inkomsten mee gegenereerd. Het is nog onduidelijk of de inkomsten hoger zijn dan de uitgaven. In het geval dat de inkomsten lager zijn dan de uitgaven, kunnen de inkomsten worden verhoogd om het gat te dichten.

3.3.2 Verkeer en vervoer

Totaal verkeer en vervoer: € 5,2 miljoen

Beïnvloedbaar verkeer en vervoer: € 1,8 miljoen (34%)

Dit taakveld omvat het beheer en onderhoud van wegen, verkeersmaatregelen, fietsvoorzieningen en openbaar vervoer. Gemeenten hebben hier een aanzienlijke mate van beleidsvrijheid om lokaal verkeersbeleid vorm te geven, hoewel ze rekening moeten houden met provinciale en landelijke richtlijnen. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Stoppen met GR Bereikbaarheid (Zuid-Kennemerland), € 0,2 miljoen:** De betalingsverplichting aan de gemeenschappelijke regeling is contractueel vastgelegd tot en met 2027. Momenteel is er een evaluatie gestart over het voortzetten van deze gemeenschappelijke regeling. Deze evaluatie moet uiterlijk in 2025 ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten. Stoppen met de deelname aan deze gemeenschappelijke regeling voor 2028 heeft financiële consequenties. Het niet verlengen van het contract met GR Bereikbaarheid (Zuid-Kennemerland) in 2028 betekent het volgende:
 - De gemeente Bloemendaal heeft geen invloed meer op besluiten die op regionaal en/of provinciaal niveau worden genomen en wel van invloed kunnen zijn op gemeente Bloemendaal. Verder heeft dit mogelijk effect op de samenwerkingsrelatie met betreffende deelnemende gemeente.

- Projecten, die normaliter door de gemeenschappelijke regeling bekostigd worden, kunnen mogelijk niet meer uitgevoerd worden. Projecten in Bloemendaal met een regionaal karakter kunnen na akkoord grotendeels vanuit de gemeenschappelijke regeling worden bekostigd, waarbij geen beperking zit op het bedrag dat de gemeente heeft ingelegd.
- **Schrappen van budget voor onderhoud fiets- en voetpaden, € 63.000:** Wegen, voetpaden en fietspaden worden momenteel onderhouden volgens de systematiek van rationeel wegbeheer. Dit betekent dat er wordt onderhouden tegen de laagste kosten zonder dat de ondergrens van verkeersveiligheid wordt gepasseerd. Bezuiniging op de budgetten leidt op termijn tot achterstallig onderhoud, een toename van aansprakelijkstellingen en hogere herstelkosten. De gemeenteraad heeft echter voor fiets- en voetpaden een hogere beeldkwaliteit vastgesteld en hiervoor structureel een meerkostenbudget opgenomen in de begroting. Er kan worden overwogen om de meerkosten te verminderen of te schrappen. Dit leidt ertoe dat de fiets- en voetpaden op den duur zullen terugzakken naar het niveau van rationeel wegbeheer.
- **Versoberen gladheidbestrijding, € 50.000:** De gladheidsbestrijding kan worden beperkt tot doorgaande routes of wijkontsluitingswegen. Het verminderen van het aantal routes betekent minder vaste en variabele kosten. Op de vaste kosten wordt dan €50.000 bezuinigd. Het bespaarde bedrag op de variabele kosten is afhankelijk van het weer. Het gevolg van de besparing is dat de gemeente minder veilig en minder bereikbaar wordt.
- **Stoppen kleine verkeersmaatregelen, € 43.000:** Er kan overwogen worden het budget voor verkeersmaatregelen te verminderen of op te heffen. Het gevolg van het inzetten van besparingsmogelijkheden betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden in de uit te voeren verkeersveiligheidsmaatregelen uit de ambtelijke verkeerscommissie. De keuzes zijn onder andere:
 - Minderen van onvoorziene kosten: Dit zijn kosten die voortkomen uit de ambtelijke verkeerscommissie of de afdeling verkeer en vervoer. Vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid zou er een financiële reserve moeten zijn voor deze onvoorziene kosten.
 - Geen gebruik maken van de subsidiemogelijkheden: Dit budget betreft subsidiemogelijkheden met cofinanciering vanuit de provincie Noord-Holland of de rijksoverheid. De cofinanciering is 25-50% eigen bijdrage. Wanneer de eigen bijdrage naar beneden wordt bijgesteld, wordt de subsidie ook naar beneden bijgesteld. Zonder de cofinanciering, kunnen verkeersveiligheidsprojecten niet worden uitgevoerd.
 - Stoppen met de Bloemendaalse bijdrage aan het verkeersmodel (NZH 3.0): Wanneer de financiële bijdrage wordt stopgezet, kan de gemeente Bloemendaal niet langer beroep doen op het model met de huidige en toekomstige verkeersstromen. Dit model wordt relatief vaak gebruikt bij (woning)bouwprojecten.
- **Bijstelling budget onderhoudskosten lichtmasten, € 40.000:** Wegens lagere uitgaven aan onderhoud door de LED-vervanging kan dit budget worden bijgesteld naar €45.000. Van de verlaging van dit budget is in de Kadernota al € 35.000 bestemd voor het onderhoud van VRI's.
- **Verwijderen buitenmeubilair, € 40.000:** Het is mogelijk om openbare prullenbakken en banken te verwijderen of niet meer te vervangen om te besparen op onderhoudskosten. Het verwijderen levert in het eerste jaar verwijderingskosten op, daarna een besparing. Het risico is dat meldingen en klachten vanuit de inwoners van de gemeente toenemen.
- **Verwijderen verkeersregelininstallaties (VRI's), minder dan € 25.000:** De gemeente beheert zeven VRI's die in stand gehouden moeten worden voor de verkeersveiligheid. Het is een optie om de VRI's weg te halen en de verkeerssituatie aan te passen. Om dit uit te voeren is een investering nodig.
- **Energiekosten lichtmasten, € 25.000:** De gemeente Bloemendaal beheert 5.000 lichtmasten, waarvan 4.000 zijn voorzien van energiezuinige LED-verlichting. Momenteel wordt

de verlichting tussen 00:00 en 06:00 met 50% gedimd. De verlichting kan in deze periode ook uitgezet worden. Dit levert een besparing op van € 25.000.

- **Versoberen verkeersmeubilair, € 5.000:** Het is mogelijk niet verplichte borden niet meer te plaatsen. Deze hoeven dan ook niet meer onderhouden te worden.
- **Schoonhouden wegen, PM:** Dit budget omvat onkruidbestrijding, vegen en bladruimen. De gewenste beeldkwaliteit is hierbij leidend; momenteel hanteert de gemeente beeldkwaliteit B. Er kunnen kosten worden bespaard door af te schalen naar beeldkwaliteit C. In de praktijk vraagt een lagere beeldkwaliteit echter vaak méér onderhoudsinspanning en kan dit op termijn leiden tot schade aan de onderliggende bestrating. Circa een derde van dit budget wordt toegerekend aan de afvalstoffenheffing en een derde aan de rioolheffing.
- **Doorbelasting gemeentelijke belastingen Kennemerland Zuid (GBKZ), PM:** Belastingen valt onder GBKZ, een lichte gemeenschappelijke regeling waaraan Heemstede en Zandvoort deelnemen. De kosten die Bloemendaal aan GBKZ betaalt, kunnen mogelijk worden verlaagd door bijvoorbeeld het aantal belastingsoorten te beperken. Daarnaast kan schaalvergroting bijdragen aan kostenreductie. Eerdere onderzoeken wijzen erop dat substantiële besparingen vooral worden gerealiseerd bij een vereenvoudiging. Dit kan ook van toepassing zijn op andere afdelingen en hangt samen met de keuze van Bloemendaal om zelfstandig te blijven.

3.3.3 Parkeren

Totaal parkeren: € 0,3 miljoen

Beïnvloedbaar parkeren: € 0,2 miljoen (63%)

Dit taakveld omvat het parkeerbeleid, de exploitatie van parkeervoorzieningen en de handhaving van parkeerregels. Gemeenten hebben hier veel beleidsvrijheid om eigen parkeerbeleid te ontwikkelen en uit te voeren. Tegenover de lasten staan echter ook inkomsten uit betaald parkeren en vergunningen. Bij besluitvorming over bezuinigingen moeten baten en lasten tegen elkaar afgewogen worden. Binnen deze post zijn de volgende concrete maatregelen benoemd:

- **Versoberen beleid Parkeren, PM:** Er kan overwogen worden om keuzes te maken in het parkeerbeleid, wat leidt tot een kostenbesparing op de bijbehorende budgetten. Dit heeft echter gevolgen voor de personele bezetting van parkeerbeleid en -vergunningen.
- **Parkeren – kop Zeeweg, PM:** Een mogelijke besparing betreft de schoonmaakkosten (aanbesteed) en inspecties van het parkeerterrein aan de Kop Zeeweg. Na een stranddag moet er schoongemaakt worden om vervuiling van de omgeving en de duinen tegen te gaan. Het niet langer schoonmaken van het parkeerterrein zal langzaam leiden tot verzanding, waardoor het parkeerterrein onbruikbaar wordt. In dat geval loopt de gemeente Bloemendaal de parkeerinkomsten mis. De inkomsten dekken de kosten aan het parkeerterrein ruimschoots.

3.4 Economie

Doel van dit programma is het stimuleren en faciliteren van economische activiteiten, bijvoorbeeld de winkelveorzieningen, recreatieve voorzieningen maar ook zelfstandige ondernemers. De gemeente stelt kaders qua ruimtelijke mogelijkheden en ondersteunt waar nodig.

Binnen dit programma maakt ons model inzichtelijk dat er in 2028 in totaal € 0,2 miljoen aan beïnvloedbare ruimte beschikbaar is, wat neerkomt op 68% van het totale budget van € 0,2 miljoen. Dit budget bestaat uit € 0,2 miljoen aan materiële lasten en € 13.000 aan personele lasten.

3.4.1 Economische ontwikkeling

Totaal economische ontwikkeling: € 82.000

Beïnvloedbaar economische ontwikkeling: € 18.000 (22%)

Dit taakveld omvat het stimuleren van werkgelegenheid, ondernemersbeleid, economische innovatie en regionale samenwerking. Gemeenten hebben hier ruime beleidsvrijheid om lokaal economisch beleid te formuleren en invulling te geven aan het taakveld. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Verminderen of schrappen van financiële bijdrage aan de MRA-samenwerking, € 52.000:** De bijdrage is opgebouwd uit een bijdrage per inwoner (jaarlijks € 1,62 per inwoner in de periode 2025-2028) plus een in-kind-bijdrage (1,3 fte vanuit de regio Zuid-Kennemerland, waarvan 10% Bloemendaal). Het verminderen of schrappen van de bijdrage is contrair aan de samenwerkingsafspraken van de MRA (raadsbesluit 7 juli 2022), de MRA-agenda (ambities) en bijbehorende meerjarenbegroting 2025-2028 (raadsbesluit van 12 december 2024). De MRA-samenwerking richt zich op lobby, (beleidsmatige) kennisdeling, monitoring en onderzoek, het faciliteren van financieringsmogelijkheden en het creëren en intensiveren van netwerken voor het delen van best practices ('aanjagen'). Het gevolg van het schrappen van de bijdrage is dat de gemeente Bloemendaal deze activiteiten zelf zal moeten uitvoeren.
- **Stopzetten van subsidies, € 13.000:** Er kan worden overwogen om subsidies aan ondernemers en winkeliersvereniging af te bouwen. In 2028 is er € 13.000 begroot. De subsidie wordt verleend voor de sinterklaasintocht en kerstverlichting in Bloemendaal en de sinterklaasintocht en ambachtsmarkt in Overveen. Het gevolg is dat dorpskernen hierdoor mogelijk minder economisch aantrekkelijk worden.

3.4.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Totaal fysieke bedrijfsinfrastructuur: € 0,1 miljoen

Beïnvloedbaar fysieke bedrijfsinfrastructuur: € 0,1 miljoen (93%)

Dit taakveld omvat de ontwikkeling en het beheer van bedrijventerreinen, winkelcentra en markten. Gemeenten hebben hier aanzienlijke beleidsvrijheid, hoewel ze rekening moeten houden met ruimtelijke ordeningsregels en milieuwetgeving. Binnen dit budget is één maatregel gevonden:

- **Afstoten locatie Dennenweg 15, € 17.000:** Het plan is om de locatie Dennenweg 15 af te stoten aan een projectontwikkelaar. Dit levert een structurele besparing op de exploitatie op van € 17.000 en een incidentele opbrengst van € 1.8 miljoen (Bron: Strategische

vastgoedanalyse overig gemeentelijk onroerend goed gemeente Bloemendaal – 28 juli 2017). Het gevolg van het afstoten van de locatie is dat de toekomst van de locatie onzeker is. Momenteel zijn er 15 maatschappelijke voorzieningen in gevestigd. Het is een meerwaarde voor de leefbaarheid, vindbaarheid, en de activiteiten en diensten van de organisatie dat deze op dezelfde locatie gevestigd zijn. Het faciliteren van de huisvesting voor deze voorzieningen is echter geen voorwaarde om de locatie in stand te houden, en de voorzieningen zijn niet gebonden aan deze locatie. Voordat de gemeente Bloemendaal tot afstoten van de locatie over kan gaan, dient eerste een alternatieve huisvesting van de gemeentelijke functies gekeken te worden.

3.5 Onderwijs

De gemeente faciliteert het onderwijs en heeft een aantal wettelijke taken rondom het onderwijs: zorgen voor huisvesting, toekennen leerlingenvervoer, naleving van de leerplicht en op basis van onze verantwoordelijkheid voor jeugdhulp, het bieden van passende ondersteuning (eventueel in de vorm van jeugdhulp) aan leerlingen in het onderwijs.

Binnen dit programma maakt ons model inzichtelijk dat er in 2028 in totaal € 0,2 miljoen aan beïnvloedbare ruimte beschikbaar is, wat neerkomt op 8% van het totale budget van € 2,7 miljoen. Dit budget bestaat uit € 0,1 miljoen aan materiële lasten en € 2,5 miljoen aan personele lasten.

3.5.1 Onderwijshuisvesting

Totaal onderwijshuisvesting: € 1,8 miljoen

Beïnvloedbaar onderwijshuisvesting: € 0,1 miljoen (6%)

Dit taakveld omvat de bouw, renovatie en het onderhoud van schoolgebouwen voor het primair en voortgezet onderwijs. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om te voorzien in de huisvesting van scholen binnen hun grondgebied, maar hebben enige beleidsvrijheid bij de inrichting en verdeling van middelen, binnen de kaders van de wetgeving en afspraken met schoolbesturen. Vanwege de strikte wettelijke taak om te voorzien in onderwijshuisvesting is slechts één besparingsmogelijkheid gevonden:

- **Aanbesteding verzekering, € 50.000:** De gemeente Bloemendaal heeft net een aanbesteding voor de verzekering afgerond en deze heeft financieel voordelig uitpakkt. Er wordt verwacht dat de gemeente met het nieuwe contract (ingegaan per 01-01-2025) € 50.000 per jaar minder kosten heeft.

3.5.2 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Totaal onderwijsbeleid en leerlingzaken: € 0,9 miljoen

Beïnvloedbaar onderwijsbeleid en leerlingzaken: € 0,1 miljoen (12%)

Dit taakveld omvat de uitvoering van lokaal onderwijsbeleid, zoals vroegschoolse educatie, bestrijding van schooluitval en leerlingenvervoer. Gemeenten hebben hier een zekere mate van beleidsvrijheid om in te spelen op lokale onderwijsvraagstukken, maar dienen zich te houden aan landelijke regelgeving, zoals de Leerplichtwet en het Besluit bekostiging WPO en WVO. De extra, educatieve taken die een gemeente uitvoert vallen ook onder dit taakveld. Binnen onderwijsbeleid en leerling zaken zijn de volgende besparingsmogelijkheden gevonden:

- **Subsidie materiële financiële gelijkstelling, € 96.000:** Bloemendaalse basisscholen ontvangen een subsidie ter ondersteuning van het lokale onderwijs ten behoeve van gezamenlijke projecten. De activiteiten die worden gedaan met deze subsidie zijn niet wettelijk verplicht, dus kan de subsidie worden afgebouwd. Dit vraagt om een aanpassing van de verordening MFG. Het gevolg van het afbouwen van de subsidie is een versoering van onder andere preventie jeugdactiviteiten, wat op termijn kan leiden tot hogere kosten voor jeugdzorg.
- **Schrappen VoorleesExpress, € 52.000:** De VoorleesExpress is geen wettelijke verplichting, maar een extra activiteit die de gemeente Bloemendaal uitvoert om bij te dragen aan

kansengelijkheid. Het schrappen van de VoorleesExpress vermindert de inzet op het verkleinen van taal- en ontwikkelingsachterstanden bij zowel kinderen als ouderen

- **Onderhoudskosten IKC de Paradijsvogel, PM:** Dit budget betreft het onderhoud aan kinderopvanglocaties die een pand van de gemeente huren. Er kan worden overwogen om minder onderhoud te verrichten aan het gebouw. Dit kan leiden tot potentiële veiligheidsrisico's.
- **Leerlingenvervoer, PM:** Het contract voor leerlingenvervoer loopt 31-12-2028 af. Dat betekent dat er vanaf 2029 gekozen kan worden om geen nieuw contract aan te gaan. Het huidige contract eerder beëindigen is niet realistisch vanwege de juridische gevolgen. Indien het contract per 2029 wordt beëindigd, kan voor een soberder alternatief voor leerlingenvervoer worden gekozen. Dit zal lokaal moeten worden ingekocht, tenzij andere gemeenten ook voor een versobering kiezen. Het uitzetten van deze opdracht op kleine schaal zorgt voor minder schaalvoordeel. De inschatting is dat deze fundamentele andere aanpak tot een kleine besparing leidt.

3.6 Sport, cultuur en recreatie

Doel van dit programma is het bevorderen en in stand houden van sport, cultuur en recreatie, waaronder het op duurzame wijze beheren en inrichten van aantrekkelijk (openbaar) groen en strand. De gemeente creëert voor instellingen, die zich met kunst en cultuur bezighouden, en voor sportverenigingen een zodanige omgeving dat ze hun doelstellingen kunnen realiseren.

Binnen dit programma maakt ons model inzichtelijk dat er in 2028 in totaal € 4,7 miljoen aan beïnvloedbare ruimte beschikbaar is, wat neerkomt op 59% van het totale budget van € 7,9 miljoen. Dit budget bestaat uit € 4,9 miljoen aan materiële lasten en € 3,0 miljoen aan personele lasten.

3.6.1 Sportaccommodaties

Totaal sportaccommodaties: € 0,7 miljoen

Beïnvloedbaar sportaccommodaties: € 0,4 miljoen (51%)

Dit taakveld omvat de bouw, exploitatie en het onderhoud van sporthallen, zwembaden en sportvelden. Gemeenten hebben hier aanzienlijke beleidsvrijheid om te bepalen welke sportfaciliteiten ze aanbieden en hoe deze worden beheerd.

Het bezit van binnen- en buitensportaccommodaties is een direct gevolg van beleidskeuzes op het gebied van sport en bewegen. De kosten die verbonden zijn aan het eigendom, het beheer en de exploitatie van de accommodaties zijn bij ongewijzigd beleid onvermijdbaar, en slechts deels beïnvloedbaar. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Stopzetten onderhoud sportvelden (groen), € 33.000:** Wanneer wordt besloten om sport niet langer te subsidiëren, kunnen ook de onderhoudskosten van sportvelden komen te vervallen. Er zijn echter lopende onderhoudscontracten en een huurovereenkomst met de sportvereniging, waarmee rekening moet worden gehouden.
- **Stoppen schoonmaak en beveiliging sporthal De Kooi, € 28.000:** Voor de schoonmaak en beveiliging van sporthal De Kooi zijn overeenkomsten afgesloten. Er is geen wettelijk kader dat deze activiteiten verplicht stelt, waardoor beëindiging mogelijk is. Dit betekent dat schoonmaak en beveiliging niet langer worden uitbesteed en elders belegd moeten worden. Er is een risico op dalende huurinkomsten door verminderde kwaliteit van de accommodatie.
- **Stopzetten subsidie sport, € 20.000:** Betreft subsidies ter compensatie van rentelasten op leningen die sportverenigingen zijn aangegaan. Deze subsidieregeling kan worden beëindigd.
- **Stopzetten onderhoud sportaccommodaties, € 7.500:** Deze post betreft uitgaven voor klein onderhoud, zoals het vervangen van hekwerken. Er is geen wettelijke verplichting, maar het onderhoud is vaak wel opgenomen in de huurovereenkomsten met sportverenigingen. Stopzetting kan leiden tot het niet langer voldoen aan deze afspraken. De impact is beperkt en vormt een bestuurlijke afweging.

3.6.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Totaal openbaar groen en (openlucht) recreatie: € 4,5 miljoen

Beïnvloedbaar openbaar groen en (openlucht) recreatie: € 2,6 miljoen (58%)

Dit taakveld omvat het beheer van parken, plantsoenen, recreatiegebieden en natuurgebieden binnen de gemeente. Gemeenten hebben hier veel beleidsvrijheid om het beheer en de inrichting van openbare groengebieden naar eigen inzicht vorm te geven. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Verlaging beeldkwaliteit groenonderhoud, PM:** Het groenonderhoud bevindt zich momenteel op beeldkwaliteitsniveau B, dit geldt als de meest economische onderhoudsvorm. Er kan worden gekozen om over te gaan naar niveau C. Het gevolg is een risico op maatschappelijke weerstand en een andere, soberdere uitstraling van de openbare ruimte. Deze maatregel levert in theorie een besparing op, maar kan paradoxaal genoeg méér onderhoud vergen. Het blijft wel nodig om een minimale onderhoudsstandaard te waarborgen voor veiligheid (verkeer en openbare ruimte).
Een lagere beeldkwaliteit vereist vaak een herinrichting, bijvoorbeeld van plantsoen naar gazon of biodivers groen en van verharding naar gras. Dit vraagt een initiële investering, maar leidt op langere termijn tot kostenbesparing.
Deze bezuiniging vergt nader onderzoek om te bepalen wat er bespaart kan worden. Concrete voorbeelden van een aanpassing van het beeldkwaliteit kunnen zijn:
 - Minder gazon maaien (2 maaiondes minder) €7.000
 - Minder bijmaaien rondom bomen (bestek gazons en bomen), besparing €15.000
- **Stopzetten of versnellen plan versterken natuur & biodiversiteit, € 0,2 miljoen:** Dit plan is bedoeld om plantsoenen om te vormen, zodat de onderhoudskosten op de lange termijn dalen. Het vervangen van verharding door groen – bijvoorbeeld via het tegelwip-initiatief – is op termijn goedkoper, terwijl het onderhouden van verharding, zoals het verwijderen van onkruid door middel van wegbranden, juist duurder is. Daarnaast stimuleert het plan burgerparticipatie: inwoners worden aangemoedigd om zelf het onderhoud van plantsoenen en boomspiegels op zich te nemen. Het stopzetten van dit plan levert op korte termijn mogelijk een kostenbesparing op, maar zal op de lange termijn juist leiden tot hogere uitgaven. Je zou er ook voor kunnen kiezen om het plan te versnellen, juist met het oog op toekomstige besparingen. De daadwerkelijke kostenbesparing door versnelling is lastig exact in cijfers uit te drukken.
- **Stoppen van vervangen bomen, € 0,2 miljoen:** Geen herplanting van de bomen leidt tot minder vergroening en aantasting van het groene karakter van de gemeente. Daarnaast is dit in strijd met klimaatadaptatie.
- **Verlagen beeldkwaliteit bosparken, € 0,1 miljoen:** Momenteel vindt er een inhaalslag plaats om achterstallig onderhoud weg te werken, met focus op de paden. Tegelijkertijd loopt er een onderzoek naar structurele verlaging van de beeldkwaliteit. De schatting is dat dit tot 50% van het budget kan besparen. De consequentie is verwaarlozing van delen van de bosparken. Het onderhoud langs paden is belangrijk voor de veiligheid.
- **Geen/minder speelvoorzieningen, € 88.000:** De gemeente is niet verplicht om speeltoestellen aan te bieden, maar wel om bestaande toestellen veilig te houden. Door toestellen uit te faseren of te verminderen, kunnen structurele onderhoudskosten worden verlaagd. Dit vereist een zorgvuldige afweging vanwege mogelijke maatschappelijke gevolgen.
- **Stoppen met groen onderhoud Caprera (openluchttheater), € 80.000:** Deze bezuiniging is afhankelijk van de keuze om het theater wel/niet te behouden. Bij geen of minder onderhoud van het groen voldoet de gemeente mogelijk niet aan de zorgplicht (verplichting). De verwachting is dat dit duurder wordt door een jaarlijks ouder wordend bomenbestand.
- **Sluiten Hertenkamp, € 55.000:** Het sluiten van het Hertenkamp leidt mogelijk tot maatschappelijke onrust. Met sluiten moet rekening gehouden worden met desintegratiekosten. Een andere optie is om het Hertenkamp te behouden, maar dat de kosten

maatschappelijk worden gedragen. Dit kan bijvoorbeeld door entreegeld te vragen voor het Hertenkamp.

3.6.3 Sportbeleid en activering

Totaal sportbeleid en activering: € 0,6 miljoen

Beïnvloedbaar sportbeleid en activering: € 0,4 miljoen (64%)

Dit taakveld omvat het stimuleren van sportdeelname, het ondersteunen van verenigingen en de organisatie van sportevenementen. Gemeenten hebben hier veel beleidsvrijheid om lokaal sportbeleid te ontwikkelen en uit te voeren. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Stopzetten sportsubsidies jeugd en verenigingen, € 0,4 miljoen:** De gemeentelijke subsidies aan sportverenigingen zijn niet wettelijk verplicht en bestaan onder andere uit tegemoetkomingen in huur, jeugdledensubsidies en compensaties voor WOZ- en rioollasten. Deze afspraken zijn vastgelegd in de sportnota, zoals vastgesteld door de gemeenteraad. Afbouw van deze subsidies is juridisch mogelijk en kan gefaseerd plaatsvinden over een periode van ongeveer drie jaar. Het volledig of gedeeltelijk stopzetten van deze ondersteuning is een bestuurlijke keuze met grote impact. Sportverenigingen kunnen hierdoor financieel in de knel komen, wat hun voortbestaan bedreigt. Daarnaast bestaat het risico dat sporten minder toegankelijk wordt voor met name jongeren en kwetsbare groepen. Afschaling van sportsubsidies kan leiden tot negatieve maatschappelijke effecten. Preventief sportbeleid draagt bewezen bij aan gezondheid en sociale samenhang: de maatschappelijke opbrengst (SROI) van sport wordt momenteel geraamd op 2,76 keer de gemaakte kosten. Bezuinigen op dit terrein kan op de lange termijn tot hogere zorg- en sociale kosten leiden.
- **Stoppen uitvoering sportbeleid, € 19.000:** De uitvoeringskosten van het lokale sportbeleid bedragen € 19.000 per jaar. Hieronder valt onder meer de jaarlijkse huldiging van sportkampioenen in Bloemendaal (€ 7.000). Aangezien hier geen wettelijk kader aan ten grondslag ligt, kunnen deze uitgaven worden beëindigd.

3.6.4 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Totaal cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie : € 1,2 miljoen

Beïnvloedbaar cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie : € 0,7 miljoen (58%)

Dit taakveld omvat het ondersteunen van kunst en cultuur, zoals theater, muziek, musea en amateurkunst. Gemeenten hebben hier volledige beleidsvrijheid, aangezien er geen wettelijke verplichtingen zijn op dit gebied. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Afstoten muziekschool, € 0,2 miljoen** (+ 0,7 miljoen aan personeelslasten)
- **Stoppen met gedenktekens-dagen, € 55.000**
- **Stoppen met kunsteducatie scholen, € 39.000**
- **Stoppen met muziekschool voor basisscholen, € 30.000**
- **Stoppen met uitgaven voor concerten, € 5.000**

Het terugdraaien of volledig stopzetten van deze uitgaven heeft aanzienlijke gevolgen voor het culturele aanbod in de gemeente. Veel culturele instellingen zijn (deels) afhankelijk van gemeentelijke subsidies om hun activiteiten te kunnen voortzetten. Zonder deze ondersteuning bestaat het risico dat het aanbod beperkt wordt of zelfs verdwijnt, wat ten koste gaat van de culturele diversiteit, werkgelegenheid in de sector en de aantrekkelijkheid van de gemeente voor bezoekers van buiten.

Daarnaast raken bezuinigingen ook de lokale creatieve sector. Kunstenaars en culturele initiatieven krijgen minder ruimte om zich te presenteren en te ontwikkelen, wat kan leiden tot een afname van lokaal talent en creatieve dynamiek.

Tot slot speelt cultuur een belangrijke rol in gemeenschapsvorming. Gemeentelijke subsidies dragen bij aan activiteiten die ontmoeting, participatie en sociale cohesie bevorderen. Het schrappen van deze middelen kan leiden tot een daling in het culturele en maatschappelijke engagement van inwoners.

3.6.5 Cultureel erfgoed

Totaal cultureel erfgoed: € 0,2 miljoen

Beïnvloedbaar cultureel erfgoed: € 0,1 miljoen (55%)

Dit taakveld omvat de bescherming van monumenten, erfgoedbeleid en subsidies voor behoud van historische panden. Gemeenten hebben hier enige beleidsvrijheid, maar dienen zich te houden aan nationale en internationale erfgoedrichtlijnen. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Stopzetten monumentenonderhoudssubsidie, € 30.000:** De subsidie voor monumentenonderhoud wordt toegekend op basis van de Subsidieverordening monumenten Bloemendaal 2017. De gemeenteraad stelt jaarlijks het subsidieplafond vast. Het beëindigen van deze subsidie is een bestuurlijke keuze.
- **Stopzetten erfgoedadvies, € 25.000:** De gemeente maakt voor erfgoedadvies gebruik van externe partijen, waaronder NMF Erfgoedadvies. Hiervoor is jaarlijks € 25.000 begroot. De afname verloopt via een strippenkaartsysteem. Het beëindigen van deze dienstverlening betekent het wegvallen van actuele en deskundige ondersteuning.
- **Stoppen met restaureren ornamenten, € 10.000:** De gemeente bekostigt restauraties van ornamenten op gemeentelijke monumenten zonder eigenaar, met het oog op behoud van cultureel erfgoed. Dit is geen wettelijke taak, maar draagt wel bij aan de instandhouding van het karakter van de gemeente. Stopzetten leidt tot verval van deze elementen.

3.6.6 Media

Totaal media: € 0,7 miljoen

Beïnvloedbaar media: € 0,5 miljoen (74%)

Het taakveld Media omvat de ondersteuning van de openbare bibliotheek en de financiering van de lokale publieke omroep. De beleidsvrijheid binnen dit taakveld is redelijk. Sinds de invoering van de Bibliotheekwet 2025 zijn gemeenten verplicht om een volwaardige bibliotheekvoorziening aan te bieden, maar hebben zij ruimte in de wijze waarop deze wordt ingericht. Voor de lokale omroep is

de beleidsvrijheid beperkter: de gemeente moet de erkende omroep financieel ondersteunen, al kan de hoogte van de subsidie en de aard van prestatieafspraken nog wel worden beïnvloed. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Versoberen bibliotheek, € 32.000:** Binnen de bibliotheekvoorziening kunnen maatregelen worden overwogen zoals het beperken van de openingstijden (€ 6.000) en het verkleinen van de fysieke collectie (€ 9.000). Ook kan worden gekozen voor één centrale locatie in plaats van meerdere vestigingen (€ 8.000). Dit levert mogelijk besparingen op in personeel en huisvesting, maar kan de sociale functie van de bibliotheek aantasten. Door sterker in te zetten op digitale collecties en online diensten kunnen kosten worden verlaagd (€ 8.000), terwijl het aanbod deels behouden blijft.
- **Subsidie Radio105, PM:** De gemeente verstrekt momenteel een jaarlijkse subsidie van € 17.000 aan de lokale omroep Radio105. Een verlaging van dit bedrag kan financiële ruimte opleveren, maar brengt het risico met zich mee dat de omroep onvoldoende middelen heeft om te blijven functioneren. Dit kan de lokale nieuwsvoorziening en betrokkenheid van inwoners negatief beïnvloeden.

3.7 Sociaal domein

Doel van dit programma is het garanderen van goede (jeugd)zorg en het bieden van hulp en ondersteuning zodat alle inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving. Het programma omvat onder andere de hulp aan ouders en jongeren, ondersteuning van inwoners met een beperking en kwetsbare inwoners. Maar ook het organiseren van voorzieningen die inwoners in staat stellen om bijvoorbeeld langer thuis te blijven wonen of die deelname aan de samenleving laagdrempeliger maken. Daarnaast gaat het om ondersteuning bij het vinden van werk, hulp bij het oplossen van schuldenproblematiek en zo nodig inkomensondersteuning.

Binnen dit programma maakt ons model inzichtelijk dat er in 2028 in totaal € 3,0 miljoen aan beïnvloedbare ruimte beschikbaar is, wat neerkomt op 12% van het totale budget van € 24,8 miljoen. Dit budget bestaat uit € 23,5 miljoen aan materiële lasten en € 1,4 miljoen aan personele lasten.

3.7.1 Arbeidsparticipatie

Totaal arbeidsparticipatie: € 0,5 miljoen

Beïnvloedbaar arbeidsparticipatie: € 0,1 miljoen (25%)

Dit taakveld omvat re-integratiebeleid, loonkostensubsidies, werkgeversbenadering en begeleiding naar werk. Gemeenten zijn verplicht om mensen te ondersteunen richting arbeidsmarkt, maar hebben aanzienlijke ruimte in de beleidskeuzes, methodieken en partnerschappen. De beleidsvrijheid is gemiddeld tot groot. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Verminderen of stoppen met re-integratie, € 0,2 miljoen:** Dit budget is grotendeels beïnvloedbaar en omvat diverse kosten die gericht zijn op het toeleiden van uitkeringsgerechtigden naar werk. De invulling van re-integratie is gemeentelijk beleid. In theorie zou de gemeente vrijwel volledig kunnen stoppen met re-integratieactiviteiten, waardoor deze kosten grotendeels wegvallen. De consequentie is echter dat uitkeringsgerechtigden waarschijnlijk langer in de uitkering blijven, wat op termijn leidt tot hogere lasten binnen de inkomensregelingen.
Een belangrijk onderdeel van dit budget zijn de begeleidingskosten voor beschut werk. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om beschut werk aan te bieden; deze kosten blijven dus bestaan. Hier staan echter specifieke middelen uit de integratie-uitkering Participatie tegenover, waardoor dit onderdeel geen negatief effect heeft op het gemeentelijk budget.
- **Schrappen Social Return On Investement (SROI), € 23.000:** Het is gemeentelijk beleid om een SROI-verplichting te hanteren op leveranciers. Uitvoering van SROI wordt ingekocht bij de gemeente Haarlem om krachten te bundelen en kosten te besparen. Dit kan op korte termijn worden beëindigd. Consequentie zijn dat leveranciers niet meer gehouden worden aan hun SROI-verplichting. De SROI-verplichting op leveranciers heeft een positieve maatschappelijke impact op de arbeidsmarkt en de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

3.7.2 Beschermd wonen (Wmo)

Totaal beschermd wonen (Wmo): € 0,2 miljoen

Beïnvloedbaar beschermd wonen (Wmo): € 10.000 (6%)

Beschermd wonen is een vorm van ondersteuning voor mensen met psychische of psychosociale problemen die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen. De gemeente moet zorgdragen voor voldoende en passende voorzieningen. Het gaat om zowel woonruimte als begeleiding gericht op herstel en participatie. De beleidsvrijheid is beperkt: gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht, waarbij zij moeten zorgen voor beschikbaarheid en toegankelijkheid van beschermd wonen. De verantwoordelijkheid voor deze taak ligt bij de centrumgemeente Haarlem, waardoor de beïnvloedbare ruimte voor Bloemendaal minimaal is.

3.7.3 Coördinatie en beleid jeugd

Totaal coördinatie en beleid jeugd: € 0,2 miljoen

Beïnvloedbaar coördinatie en beleid jeugd: € 15.000 (8%)

Voor deze taak geldt een behoorlijk strikt wettelijk kader onder andere voor de uitvoering van de Jeugdwet. Dit krijgt onder meer vorm met de inkoop van de crisisdienst jeugd GGZ, een regionaal expertise team en samenwerkingsprojecten op het gebied van zorg en veiligheid. Er is op termijn beperkte beïnvloedbaarheid in de personele inzet op dit gebied.

3.7.4 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)

Totaal hulpmiddelen en diensten (Wmo): € 1,4 miljoen

Beïnvloedbaar hulpmiddelen en diensten (Wmo): € 0,6 miljoen

Dit taakveld betreft de verstrekking van individuele Wmo-voorzieningen zoals rolstoelen, scootmobielen, trapliften en andere hulpmiddelen, evenals diensten zoals maaltijdvoorziening en vervoersvoorzieningen. Gemeenten hebben een wettelijke plicht om inwoners te ondersteunen die niet op eigen kracht kunnen participeren in de samenleving. De beleidsvrijheid is gemiddeld: de compensatieplicht is wettelijk vastgelegd, maar gemeenten hebben ruimte in de inrichting van het voorzieningenpakket, het verstrekken van maatwerk en de keuze tussen in natura of via een persoonsgebonden budget (pgb).

De gemeente Bloemendaal sluit contracten met leveranciers van deze hulpmiddelen. Kosten zijn enigszins beïnvloedbaar door de opgenomen eisen in de aanbesteding. Het volume van het aantal inwoners die zich meldt voor ondersteuning Wmo is niet beïnvloedbaar. Keuzemogelijkheden liggen in het aanpassen/versoberen van de verordening. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Tweedehands rolstoelen verstrekken, € 25.000:** De gemeente Bloemendaal kan er voor kiezen tweedehands rolstoelen in plaats van nieuwe rolstoelen te verstrekken. Naar verwachting nemen de kosten voor onderhoud hiermee toe, waardoor de verwachte besparing beperkt is.

3.7.5 Inkomensregelingen

Totaal inkomensregelingen: € 5,1 miljoen

Beïnvloedbaar inkomensregelingen: € 0,4 miljoen (7%)

Vanuit inkomensregelingen worden inwoners van de gemeente Bloemendaal financieel ondersteund die (tijdelijk) niet of niet geheel in hun dagelijks onderhoud kunnen voorzien. Onder deze taak vallen verstrekkingen van uitkeringen zoals bijstandsuitkeringen. De taken zijn grotendeels wettelijk verplicht en kennen een beperkte beïnvloedbaarheid. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Beperken bijzondere bijstand, € 0,2 miljoen:** Gemeenten zijn verplicht bijzondere bijstand aan te bieden voor inwoners die tegen bijzondere kosten aanlopen die zij zelf niet kunnen betalen. Invulling van het beleid wordt door gemeenten zelf bepaald en is daarmee voor een groot deel beïnvloedbaar. Het zoveel als mogelijk beperken van de regelingen bijzondere bijstand zal een grote impact hebben op kwetsbare inwoners van de gemeente.
- **Versoberen minimabeleid, € 0,1 miljoen:** Gemeenten zijn verplicht ondersteuning te bieden aan inwoners met een minimuminkomen. De invulling van het minimabeleid kan de gemeente echter volledig zelf bepalen. Om die reden zijn deze kosten bijna volledig beïnvloedbaar. Het minimabeleid richt zich op bestrijding van armoede en met name kinderarmoede, daarnaast worden gezinnen met een minimuminkomen gestimuleerd om deel te nemen aan te maatschappij. Bij volledige beperking van het minimabeleid zal dat een grote impact hebben op kwetsbare gezinnen in de gemeente, met name op de gezinnen met kinderen, vanwege het grote aantal kindregelingen die dan komen te vervallen.
- **Beperken schuldhulpverlening, € 47.000:** Gemeenten zijn verplicht inwoners met schulden te helpen op basis van de Wet schuldhulpverlening. Bloemendaal koopt deze ondersteuning in bij de afdeling schuldhulpverlening van de gemeente Haarlem om zo krachten te bundelen en kosten te besparen. De invulling van de schuldhulpverlening kan door gemeenten zelf worden bepaald. Dit maakt dat het budget flink beïnvloedbaar is. Wanneer de gemeente Bloemendaal de schuldhulpverlening zelf zou organiseren, zijn er aanvullende uitvoeringskosten te verwachten. Het zoveel als mogelijk beperken van de schuldhulpverlening zal een grote impact hebben op kwetsbare inwoners van de gemeente.
- **Stoppen met fraudebestrijding (sociale recherche), € 32.000:** Omvat de werkzaamheden om fraude te bestrijden bij uitkeringsgerechtigden. Formatie wordt ingekocht bij de gemeente Haarlem. De consequentie van afschaffing is dat fraude bij de bijstandsuitkeringen niet meer opgespoord wordt. Vanwege nieuwe afspraken met de gemeente Haarlem is er reeds het voornemen om het budget te halveren bij de voorjaarsnota 2025/kadernota 2026.
- **Overige maatregelen, PM:** Naast de bovengenoemde maatregelen zijn ook maatregelen mogelijk met een kleiner financieel effect of een financieel effect dat nog niet gekwantificeerd is. Ook de beleidseffecten zijn nog niet uitgewerkt. Het betreft onder meer het beperken van kwijtscheldingen voor riool- en afvalstoffenheffing, het afschaffen van de inkomensondersteuning voor chronisch zieken met een laag inkomen (Wtcg), en het beperken onderzoekskosten voor levensvatbaarheid van de onderneming in het kader van de wet Bbz.

3.7.6 Jeugdbescherming

Totaal jeugdbescherming: € 0,2 miljoen

Beïnvloedbaar jeugdbescherming: € 23.000 (10%)

Jeugdbescherming omvat de inzet van beschermingsmaatregelen voor kinderen die opgroeien in een onveilige of bedreigende situatie, zoals ondertoezichtstelling (OTS) of uithuisplaatsing (UHP). Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het organiseren van voldoende capaciteit aan jeugdbeschermingsorganisaties en voor de toegang tot deze specialistische jeugdzorg. De beleidsvrijheid is beperkt: gemeenten zijn gebonden aan wettelijke opdrachten en zorgcontinuïteit, maar kunnen invloed uitoefenen op sturing, contractering en procesinrichting.

De modelmatige inschatting van Berenschot is maximaal € 23.000. Vanuit de gemeente Bloemendaal zijn daarom geen maatregelen gekwantificeerd. De enig mogelijke maatregel die benoemd is, is het plaatsen van jeugdigen op een wachtlijst. Het financieel en beleidsmatig effect hiervan zijn (nog) niet verder uitgezocht.

3.7.7 Jeugdhulp ambulant lokaal

Totaal jeugdhulp ambulant lokaal: € 47.000

Beïnvloedbaar jeugdhulp ambulant lokaal: € 5.000 (10%)

Binnen dit taakveld valt de gemeentelijke subsidie aan het programma Buurtgezinnen. De inzet van Buurtgezinnen valt onder meerdere beleidskaders, waaronder de Jeugdwet, het preventieve jeugdbeleid en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hoewel er een wettelijk kader bestaat, is de invulling ervan niet strikt vastgelegd, wat ruimte biedt voor lokaal maatwerk. Vanuit het onderzoek is onderstaande maatregel naar voren gekomen:

- **Mogelijke bezuiniging buurtgezinnen, PM:** Een bezuiniging op Buurtgezinnen is in theorie mogelijk, maar kent duidelijke risico's. Uit landelijke impactanalyses blijkt dat het koppelen van een vraaggezin aan een steungezin gemiddeld een besparing van €15.000 per gezin per jaar oplevert op het gebied van jeugdhulp, Wmo en participatievoorzieningen. De huidige gemeentelijke investering in Buurtgezinnen bedraagt €42.000 per jaar, waarmee ondersteuning voor 20 gezinnen wordt gerealiseerd. Daarmee is de inzet van Buurtgezinnen een kostenbesparende vorm van preventieve ondersteuning: een relatief kleine investering voorkomt duurdere zorg op andere taakvelden. Daarnaast genereert de Stichting Buurtgezinnen ook eigen inkomsten via sponsoring en fondsenwerving. Met deze middelen worden aanvullende activiteiten bekostigd, wat de maatschappelijke waarde en de effectiviteit van de aanpak vergroot.

3.7.8 Jeugdhulp ambulant regionaal

Totaal jeugdhulp ambulant regionaal: € 4,6 miljoen

Beïnvloedbaar jeugdhulp ambulant regionaal: € 0 (0%)

Binnen deze post valt ambulante jeugdhulp die regionaal wordt ingekocht in een samenwerkingsverband van zeven gemeenten. De regionale inkoop door middel van een aanbesteding van in totaal zeven gemeenten is op basis van taakgerichte bekostiging. Uitgaven zijn beperkt beïnvloedbaar, want de budgetten moeten onderbouwd zijn op basis van kostprijsonderzoek en het aantal meldingen kan niet worden begrensd. Jeugdigen kunnen wel op wachtlijsten worden gezet. Er zijn vier consortia gecontracteerd, bestaande uit samenwerkende zorgaanbieders die de opdracht voor de gemeenten uitvoeren. Bij taakgerichte bekostiging stellen de samenwerkende gemeenten zelf de hoogte van het lumpsumbudget vast dat aan de consortia

beschikbaar wordt gesteld. De consortia hebben een lumpsumbudget voor de regio, niet per gemeente. Er worden geen tarieven vastgesteld. De consortia bepalen zelf hun kostprijzen en leggen verantwoording af op basis van het aantal klanten waar zorg aan is geleverd. De klanten worden ingedeeld in een aantal zorgcategorieën/producten. De samenwerkende gemeenten en consortia werken samen in partnerschap en hebben regelmatig overleg over de uitnutting van de budgetten, de wachtlijsten en de koers van het jeugdzorgstelsel. De toegekende budgetten aan de consortia worden definitief vastgesteld na verantwoording middels finale kwijting. Het bepalen van de lumpsumbudgetten voor de consortia gaat dus altijd in afstemming met de andere gemeenten in de regio. De gemeente Bloemendaal kan niet eigenstandig besluiten de budgetten te verlagen.

3.7.9 Jeugdhulp met verblijf landelijk

Totaal jeugdhulp met verblijf landelijk: € 0,1 miljoen

Beïnvloedbaar jeugdhulp met verblijf landelijk: € 12.000 (10%)

Binnen dit taakveld valt de jeugdhulp die met landelijke inkoop wordt ingekocht. Dit gebeurt door middel van een aanbesteding van de VNG op basis van inspanningsgerichte bekostiging. Inkoop loopt via de VNG. Uitgaven zijn beperkt beïnvloedbaar, tarieven worden afgesproken door de VNG en het aantal aanmeldingen kan niet worden begrensd. Vanwege de geringe omvang van de beïnvloedbaarheid zijn er geen maatregelen geïntroduceerd.

3.7.10 Jeugdhulp met verblijf regionaal

Totaal jeugdhulp met verblijf regionaal: € 0,7 miljoen

Beïnvloedbaar jeugdhulp met verblijf regionaal: € 71.000 (10%)

Binnen deze post valt jeugdhulp met verblijf die regionaal wordt ingekocht in een samenwerkingsverband van zeven gemeenten. De regionale inkoop door middel van aanbesteding van in totaal zeven gemeenten is op basis van taakgerichte bekostiging. Uitgaven zijn beperkt beïnvloedbaar, want budgetten moeten onderbouwd zijn op basis van kostprijsonderzoek en het aantal aanmeldingen kan niet worden begrensd. Jeugdigen kunnen wel op wachtlijsten worden gezet. Er zijn vier consortia gecontracteerd, bestaande uit samenwerkende zorgaanbieders die de opdracht voor de gemeenten uitvoeren. Bij taakgerichte bekostiging stellen de samenwerkende gemeenten zelf de hoogte van het lumpsumbudget vast dat aan de consortia beschikbaar wordt gesteld. De consortia hebben een lumpsumbudget voor de regio, niet per gemeente. Er worden geen tarieven vastgesteld. De consortia bepalen zelf hun kostprijzen en leggen verantwoording af op basis van het aantal klanten waar zorg aan is geleverd. De klanten worden ingedeeld in een aantal zorgcategorieën/producten. De samenwerkende gemeenten en consortia werken samen in partnerschap en hebben regelmatig overleg over de uitnutting van de budgetten, de wachtlijsten en de koers van het jeugdzorgstelsel. De toegekende budgetten aan de consortia worden definitief vastgesteld na verantwoording middels finale kwijting. Het bepalen van de lumpsumbudgetten voor de consortia gaat dus altijd in afstemming met de andere gemeenten in de regio. De gemeente Bloemendaal kan niet eigenstandig besluiten de budgetten te verlagen.

3.7.11 Jeugdreclassering

Totaal jeugdreclassering: € 10.000

Beïnvloedbaar jeugdreclassering: € 1.000 (10%)

Jeugdreclassering is bedoeld voor jongeren die in aanraking zijn gekomen met justitie en onder toezicht staan om herhaling van strafbaar gedrag te voorkomen. De gemeente is verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van jeugdreclasseringsvoorzieningen, meestal in samenwerking met gecertificeerde instellingen. De maatregel wordt opgelegd door de rechter, waardoor de inhoudelijke uitvoering niet door de gemeente beïnvloedbaar is. Vanwege de geringe omvang van de beïnvloedbaarheid zijn er geen maatregelen geïnventariseerd.

3.7.12 Maatschappelijk- en vrouwenopvang (Wmo)

Totaal maatschappelijk- en vrouwenopvang (Wmo): € 0,3 miljoen

Beïnvloedbaar maatschappelijk- en vrouwenopvang (Wmo): € 71.000 (25%)

Dit taakveld omvat de opvang en begeleiding van personen die tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen als gevolg van huiselijk geweld, relationele problemen, dakloosheid of andere crisissituaties. Het betreft onder meer crisisopvang, vrouwenopvang en doorstroomvoorzieningen. Gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van deze voorzieningen en voeren deze taak vaak uit in regionaal verband. De beleidsvrijheid is beperkt: de zorgplicht is vastgelegd in de Wmo en de uitvoering moet continu en toereikend zijn. Gemeenten hebben wel ruimte om zelf te bepalen hoe zij de opvang organiseren, met welke partners zij samenwerken en welke aanvullende ondersteuning wordt aangeboden. Er zijn geen maatregelen vastgesteld voor dit onderdeel.

3.7.13 PGB Wmo

Totaal PGB Wmo: € 2,7 miljoen

Beïnvloedbaar PGB Wmo: € 0,2 miljoen (8%)

Onder deze post vallen de Wmo begeleiding en de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Gemeenten zijn verplicht ondersteuning te bieden aan inwoners op basis van de Wmo. Inkoop vindt plaats door middel van aanbesteding door de afdeling welzijn. De kosten zijn beperkt beïnvloedbaar door de opgenomen eisen in de aanbesteding. Tarieven moeten onderbouwd zijn met een kostprijsberekening en het aantal aanmeldingen kan niet worden begrensd. Vanuit het onderzoek zijn onderstaande maatregelen naar voren gekomen:

- **Afbouwen of verminderen subsidies, maximaal € 0,8 miljoen:** De gemeente verstrekt subsidies aan Stichting de Ark, Zorgbalans, Kennemerhart en Juttersgeluk. Deze subsidies kunnen geheel of gedeeltelijk worden afgeschaald. Afbouw dient gefaseerd te gebeuren. Deze kosten verschuiven dan echter grotendeels naar de ingekochte maatwerkvoorzieningen of leiden ertoe dat mensen met een hulpbehoefte pas later ondersteuning krijgen, wat vaak leidt tot een zwaardere en meer complexe (en dus duurdere) hulpvraag.
- **Het beperken van laagdrempelig dagbestedingsaanbod, € 50.000:** Het beperken van laagdrempelig dagbestedingsaanbod is ook een optie. De gevolgen minder zullen zijn, maar niet ontbreken.

3.7.14 Samenkracht en burgerparticipatie

Totaal samenkracht en burgerparticipatie: € 6,7 miljoen

Beïnvloedbaar samenkracht en burgerparticipatie: € 1,3 miljoen (19%)

Binnen dit taakveld vallen activiteiten die als doel hebben de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten de sociale structuur van de gemeente Bloemendaal te versterken. Het gaat onder meer om welzijnswerk en preventieve activiteiten. Een groot deel van de activiteiten wordt uitgevoerd door gesubsidieerde instellingen. De activiteiten zijn wettelijk verplicht, maar kennen wel beleidsvrijheid. Vanuit het onderzoek zijn onderstaande maatregelen naar voren gekomen:

- **Stopzetten kleine subsidies samenkracht en burgerparticipatie, € 1,0 miljoen:** Uit dit budget worden diverse kleine subsidies verstrekt die kunnen worden stopgezet. Het wettelijke kader is de Wmo: het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten. De vorm waarin de gemeente dit doet is vrij. De activiteiten dragen bij aan gezond opgroeien, inburgering en gezond oud worden.
- **Stopzetten subsidie Welzijn Bloemendaal, € 1,0 miljoen:** Welzijn Bloemendaal voert onder andere werkzaamheden uit die vallen onder de Wmo, cliëntondersteuning en de Jeugdwet. De subsidie is structureel van aard, maar wordt steeds jaarlijks aangevraagd en beschikt. De dienstverlening van Welzijn Bloemendaal kan worden versoberd (sociaal maatschappelijk werk, dorpscoördinatie, twee bussen Welzijn Bloemendaal). Dit is een bestuurlijke keuze met grote maatschappelijke impact. De welzijnspartij voert belangrijke taken uit voor de gemeente. Versoberen van de dienstverlening kan, maar heeft direct effect voor de inwoners.
- **Schrappen van het inclusiebeleid, € 30.000:** Dit leidt ertoe dat er minder gevolg gegeven kan worden aan de uitvoering van de Lokale Inclusieagenda (anders dan door betreffende afdelingen zelf gedragen kan worden). Opstellen van een LIA is een wettelijke verplichting uit het VN Verdrag Handicap. De verwachting is dat schrappen niet veel gevolgen heeft omdat er geen negatieve verandering plaatsvindt. Dit heeft wel een negatieve impact op het bevorderen van het gemeenschapsgevoel en de mentale gezondheid.

3.7.15 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal

Totaal toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal: € 42.000

Beïnvloedbaar toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal: € 10.000 (25%)

Vanwege de geringe omvang van de beïnvloedbaarheid zijn er geen maatregelen geïnventariseerd.

3.7.16 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd

Totaal toegang en eerstelijnsvoorzieningen jeugd: € 0,9 miljoen

Beïnvloedbaar toegang en eerstelijnsvoorzieningen jeugd: € 22.000 (2%)

In dit taakveld vallen de kosten voor het Centrum Jeugd en Gezin (CJG). Het CJG voert de wettelijke taak van de gemeentelijke toegang tot specialistische jeugdhulp uit. Daarnaast verzorgen zij het preventieve aanbod, zodat de inzet van specialistische jeugdhulp,

jeugdbescherming en jeugdreclassering voorkomen kan worden. Ook dit laatste is een wettelijk verplichte taak. Vanuit het onderzoek zijn onderstaande maatregelen naar voren gekomen:

- **Schrappen of verminderen preventieve activiteiten CJG, maximaal € 0,3 miljoen.** Met het afbouwen van dit budget vervallen alle preventieve activiteiten van het CJG. Dit heeft veel impact en betreft een fundamentele keuze. Inwoners van de gemeente hebben recht op zorg als zij dit nodig hebben. Zonder de hulp van het CJG is het voor jeugdigen en ouders moeilijk om de weg naar jeugd- en gezinshulp te vinden. Daarnaast is vroegtijdige signalering en preventieve ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen essentieel voor een goed functionerende samenleving. De besparing op de korte termijn op het preventieve aanbod zal naar verwachting op de lange termijn leiden tot aanzienlijk hogere kosten en heeft een grote maatschappelijke impact.

3.7.17 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo

Totaal toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo: € 0,4 miljoen

Beïnvloedbaar toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo: € 95.000 (25%)

Onder deze post vallen de uitvoeringskosten voor het Wmo-loket. Dit zijn personele lasten die in rekening worden gebracht. Deze lasten zijn beïnvloedbaar door meer of minder taken bij de IASZ te beleggen. Ook de kosten voor de WMO-adviesraad vallen onder deze post. De volgende maatregelen zijn geïnventariseerd.

- **Minder taken beleggen bij IASZ, PM.** Deze lasten zijn beïnvloedbaar door meer of minder taken bij de IASZ te beleggen.

3.7.18 WSW en beschut werk

Totaal WSW en beschut werk: € 0,8 miljoen

Beïnvloedbaar WSW en beschut werk: € 5.000 (1%)

Deze post omvat de kosten die de gemeente Bloemendaal maakt voor de arbeidsplaatsen in het kader van de Wet Sociale Werkvoorziening. De instroom in deze Wet is sinds 1 januari 2015 beëindigd, maar de huidige SW'ers kunnen hun arbeidsplaats behouden tot pensionering. De kosten zullen gedurende de komende jaren steeds verder afnemen. Tegenover deze kosten staan rijksmiddelen specifiek bedoeld voor de WSW. Het budgettaire saldo (baten/lasten) is daarom slechts beperkt beïnvloedbaar. De arbeidsplaatsen zijn gevestigd in een aparte GR, genaamd Spaarne Werkt, welke in eigendom is van de vier gemeenten in de regio Zuid Kennemerland.

Vanwege de geringe omvang van de beïnvloedbaarheid zijn er geen maatregelen geïnventariseerd.

3.8 Volksgezondheid en milieu

Doel van dit programma is het behouden en bevorderen van een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving voor nu en de volgende generatie. Door de uitvoering van dit programma voorkomt de gemeente voorts de verspreiding van besmettelijke ziektes. De gemeente voert de wettelijke taak uit voor lokale gezondheidszorg en het milieubeheer.

Binnen dit programma maakt ons model inzichtelijk dat er in 2028 in totaal € 2,3 miljoen aan beïnvloedbare ruimte beschikbaar is, wat neerkomt op 20% van het totale budget van € 11,4 miljoen. Dit budget bestaat uit € 8,9 miljoen aan materiële lasten en € 2,5 miljoen aan personele lasten.

3.8.1 Volksgezondheid

Totaal volksgezondheid: € 1,2 miljoen

Beïnvloedbaar volksgezondheid: € 25.000 (2%)

Dit taakveld omvat infectieziektebestrijding, gezondheidsbevordering, GGD-taken en leefstijlbeleid. Veel taken zijn wettelijk vastgelegd (Wpg), maar preventieve gezondheidsbevordering biedt ruimte voor lokaal beleid. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Stopzetten subsidie JGZ Kennemerland, € 64.000:** Een groot deel van deze subsidie betreft taken met een wettelijk kader. € 64.000 betreft echter niet-wettelijke activiteiten. Voor deze activiteiten zijn rijksmiddelen beschikbaar gesteld, zoals middelen voor Kansrijke Start en ondersteuning van statushouders.
- **Stopzetten subsidie Brijder, PM:** De subsidie is gebaseerd op wettelijke kaders vanuit de Wet Publieke Gezondheid (preventie en handhaving op alcohol en middelengebruik) en de Wmo (verslavingsbeleid). Er is echter beleidsvrijheid in de uitvoering van deze taken.
- **Stopzetten subsidie Slachtofferhulp, PM:** Voor deze subsidie bestaat geen wettelijke verplichting.

3.8.2 Riolering

Totaal riolering : € 4,0 miljoen

Beïnvloedbaar riolering : € 1,3 miljoen (32%)

Dit taakveld omvat het beheer van afval-, regen- en grondwater via het gemeentelijke rioolstelsel. De gemeente heeft hierbij een wettelijke zorgplicht. Er is beperkte beleidsvrijheid: de gemeente bepaalt zelf hoe ze invulling geeft aan de zorgplicht, maar niet óf ze dat doet. De Wet Milieubeheer verplicht een actueel Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP), en op basis van de Omgevingswet moet er ook een grondwaterbeleids- en -beheerplan zijn. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Kostendekkend maken van de rioolheffing, € 0,3 miljoen:** Op dit moment dekt de rioolheffing 93% van de kosten (volgens het laatste waterplan). Het is de bedoeling dat dit in 2032 kostendekkend zijn. Kan je ook volgend jaar al doen, daarmee kan je 275.000 euro besparen vanaf 2026.

Andere besparingsmogelijkheden binnen het taakveld riolering liggen in het versoberen van beheer, onderhoud, ondersteunend beleid en uitvoeringskosten. De ruimte daarvoor lijkt echter beperkt:

- **Versoberen beheer en onderhoud:** Regelmatig onderhoud is noodzakelijk om aan de zorgplicht te voldoen. Denk aan drainage, IBA-systemen (individuele afvalwaterzuivering), en rioolreiniging. De gemeente voert onderhoud data-gestuurd uit, gericht op noodzakelijke delen, en werkt met een vijfjarige cyclus per dorpskern. Inspecties leveren data voor de meerjarenplanning en signaleren urgente knelpunten. Voor onderhoud zijn raamovereenkomsten afgesloten; bij acute problemen wordt maatwerk geleverd. Ook het reinigen van kolken is essentieel, vooral vanwege bladval in de groene omgeving van Bloemendaal. Zonder onderhoud verliest het stelsel zijn werking.
- **Versoberen beleid en uitvoering:** Planvorming is noodzakelijk voor het uitvoeren van wettelijke taken. Het huidige budget is beperkt en voorziet enkel in actualisatie van bestaande plannen. Nieuwe plannen, zoals een geheel nieuw waterprogramma, vragen extra middelen. Monitoring is verplicht: actuele data, waaronder grondwaterstanden, zijn essentieel. Ook onderzoek en advisering vormen de basis voor onderbouwde keuzes. Voor klimaatadaptatie werkt de gemeente regionaal aan het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), een Rijk verplichting.

3.8.3 Afval

Totaal afval: € 4,7 miljoen

Beïnvloedbaar afval: € 0,5 miljoen (12%)

Inzameling en verwerking van huishoudelijk afval, inclusief afvalpreventie en recycling. Gemeenten zijn verplicht deze taken uit te voeren, maar hebben beleidsruimte in tarieven, inzamelstructuren en duurzaamheidsdoelen. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Kostendekkend maken van de afvalstoffenheffing, € 0,2 miljoen:** De inkomsten uit de afvalstoffenheffing dekken niet volledig de kosten. Voor 2025 wordt een tekort van circa € 200.000 verwacht, omdat de tarieven nog niet zijn aangepast naar een kostendekkend niveau.
- **Eén milieustraat in plaats van twee, € 60.000:** Door het terugbrengen van het aantal milieustraten van twee naar één, kan circa € 60.000 worden bespaard. Deze besparing kan – bij gelijkblijvende exploitatiekosten – bijdragen aan een verlaging van de afvalstoffenheffing.
- **Stoppen met inzameling van klein chemisch afval (KCA) via apotheken, € 6.000:** Het beëindigen van deze specifieke inzamelroute levert een beperkte, maar structurele besparing op.

3.8.4 Milieubeheer

Totaal milieubeheer: € 1,0 miljoen

Beïnvloedbaar milieubeheer: € 0,3 miljoen (25%)

Omvat milieubeleid, duurzaamheid, energie, klimaatadaptatie en luchtkwaliteit. Gemeenten hebben veel beleidsvrijheid om invulling te geven aan lokaal milieubeleid, zolang het binnen landelijke en internationale kaders past. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Stoppen uitvoeringsbudget duurzaamheid, € 0,1 miljoen:** Dit betreft het structurele werkbudget voor duurzaamheid. Hieruit worden onder andere de huur van locaties voor informatieavonden, externe ontwerpkosten voor duurzaamheidscommunicatie en een cofinanciering van € 25.000 voor een provinciale regeling bekostigd. Hoewel er geen sprake is van een wettelijke verplichting, is dit budget nodig voor de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid. Ambtelijke inschatting is dat een besparing van circa € 30.000 per jaar mogelijk is, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het huidige beleid.
- **Verminderen bijdrage aan Omgevingsdienst IJmond, PM:** De gemeente maakt deel uit van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond en heeft daarnaast een aparte dienstverleningsovereenkomst. Voor 2025 is een extra bijdrage gevraagd in het kader van het Plan van Aanpak Landelijk Interbestuurlijk Programma Versterking VTH en een onderzoek naar een robuuste omgevingsdienst. De omgevingsdienst komt in 2025 met een voorstel voor een meer toekomstbestendige organisatie. Dit zal naar verwachting leiden tot een hogere gemeentelijke bijdrage in de komende jaren, in plaats van een lagere of gelijkblijvende bijdrage. De gemeente is verplicht een groot aantal milieutaken onder te brengen bij een omgevingsdienst. Om de gemeentelijke bijdrage gelijk te houden, zou de gemeente ervoor moeten kiezen om zelf taken uit te voeren (met personele consequenties) of om minder taken bij de omgevingsdienst onder te brengen.

3.8.5 Begraafplaatsen en crematoria

Totaal begraafplaatsen en crematoria: € 0,4 miljoen

Beïnvloedbaar begraafplaatsen en crematoria: € 0,2 miljoen (41%)

Dit taakveld betreft het beheer, onderhoud en de exploitatie van gemeentelijke begraafplaatsen en – indien van toepassing – crematoria. Het omvat ook het uitgeven van grafrechten, onderhoud van graven en de uitvoering van begrafenissen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Gemeenten zijn verplicht om te zorgen voor voldoende begraafcapaciteit, maar hebben beleidsvrijheid in de manier waarop zij dit organiseren. Zo kunnen zij kiezen voor eigen exploitatie, samenwerking met derden of uitbesteding. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Dekkingsgraad verhogen naar 100%, € 0,2 miljoen:** In de begroting voor 2025 bedraagt de dekkingsgraad slechts 66%. Verwacht wordt dat deze de komende jaren stijgt, mede door de vergrijzing (babyboomers), maar daarover bestaat nog geen zekerheid. Het huidige beleid is niet gericht op volledige kostendekking. Door in de toekomst wél uit te gaan van een dekkingsgraad van 100%, kan € 0,2 miljoen op de gemeentelijke begroting worden bespaard. Hiervoor moeten de tarieven worden verhoogd, wat de begraafplaats mogelijk minder aantrekkelijk maakt. Een alternatief is om het onderhoudsniveau te versoberen.
- **Afstoten begraafplaatsen, PM:** De gemeente kan ervoor kiezen (een deel van) de begraafplaatsen te sluiten en de wettelijke taak over te dragen aan een commerciële partij. De gemeentelijke begraafplaats moet echter in stand worden gehouden zolang er rechten zijn betaald (minimaal 20 jaar). Dit raakt ook het sociale, maatschappelijke en cultuurhistorische karakter van de begraafplaatsen. Bij een kostendekkende exploitatie levert sluiting bovendien geen bezuiniging op. Afstoting van één van de twee begraafplaatsen (bijvoorbeeld Bennebroek) is eveneens pas na minimaal 20 jaar bespreekbaar. Inwoners en nabestaanden verliezen daarmee de mogelijkheid tot begraven op een gemeentelijke begraafplaats in Bloemendaal of Bennebroek.

- **Versoberen onderhoud, PM:** De begraafplaats heeft het karakter van een bosbegraafplaats en wordt al op een economisch minimaal niveau onderhouden. Verdere versoering is mogelijk, maar kent grenzen vanwege uitstraling en beheerbaarheid.

3.9 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Het programma richt zich op het behoud en versterking van het groene en cultuurhistorische karakter van Bloemendaal. Daarnaast wil de gemeente ook haar bedrage leveren aan het oplossen van de woningnood.

Binnen dit programma maakt ons model inzichtelijk dat er in 2028 in totaal € 0,7 miljoen aan beïnvloedbare ruimte beschikbaar is, wat neerkomt op 14% van het totale budget van € 5,3 miljoen. Dit budget bestaat uit € 1,5 miljoen aan materiële lasten en € 3,8 miljoen aan personele lasten.

3.9.1 Ruimte en leefomgeving

Totaal ruimte en leefomgeving: € 1,7 miljoen

Beïnvloedbaar ruimte en leefomgeving: € 0,5 miljoen (32%)

Gemeenten hebben op grond van de Woningwet een wettelijke verantwoordelijkheid op het gebied van volkshuisvesting. Tegelijkertijd is er ruimte om lokaal accenten te leggen. De beleidsvrijheid binnen dit taakveld is gemiddeld tot groot.

De bijbehorende budgetten bestaan grotendeels uit personele lasten, die vaak worden doorbelast aan projecten of ontwikkelaars. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om ambtelijke kosten, inclusief externe inhuur van expertise, te verhalen op ontwikkelaars. Deze kosten worden in eerste instantie door de gemeente gemaakt en vervolgens via anterieure overeenkomsten doorbelast. Worden de uitgaven niet gedaan, dan kunnen deze ook niet worden verhaald. Tegenover de uitgaven staan dus ook inkomsten, al verschillen die per jaar. In een latere fase kunnen daarbovenop nog legesinkomsten ontstaan.

Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Versoberen budget onderzoeken, PM:** Dit budget is bedoeld voor het uitvoeren van onderzoeken ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen die de gemeente initieert. Denk bijvoorbeeld aan een waterhuishoudkundig onderzoek voor woningbouw in het Bispinckpark. Voor sommige projecten maakt de gemeente vooraf kosten voor onderzoeken, zoals archeologisch onderzoek. Deze kosten worden vaak pas na verkoop van de grond en inning van leges (soms pas na 5 tot 7 jaar) terugverdiend. Als een project naar aanleiding van het onderzoek niet doorgaat, staan er geen inkomsten tegenover de gemaakte uitgaven. Het verlagen of schrappen van dit budget betekent dat minder of geen onderzoek kan worden uitgevoerd. Hierdoor ontbreekt een inhoudelijke basis voor een weloverwogen besluitvorming over ruimtelijke ontwikkeling. Dit kan ertoe leiden dat woningbouwprojecten geen doorgang vinden, met als gevolg dat wettelijke verplichtingen – zoals vastgelegd in de MRA-Woondeal en de Nationale Prestatieafspraken – niet worden nagekomen.
- **Schrappen budget uitbesteed onderhoudswerk, € 11.000:** Dit budget is de afgelopen drie jaar niet aangesproken. Vermoedelijk gaat om een verevening van kosten die Velsen maakt in een woonwijk voor beheer en onderhoud. Dit hoort niet in Programma 8 te staan. Er moet nog onderzocht worden of het bedrag ook op een andere post wordt geboekt of dat Velsen deze kosten niet meer in rekening brengt.

3.9.2 Wonen en bouwen

Totaal wonen en bouwen: € 3,5 miljoen

Beïnvloedbaar wonen en bouwen: € 0,2 miljoen (5%)

Omvat woningbouw, vergunningverlening, woningtoewijzing en toezicht op bouwen en slopen. De beleidsvrijheid is gemiddeld: uitvoering van vergunningverlening is verplicht, maar woningbouwbeleid biedt sturingsruimte. Mogelijke maatregelen die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen:

- **Stoppen huur Oldenhove, € 0,2 miljoen:** De Oldenhove-budgetten hebben betrekking op een pand (een voormalig verzorgingstehuis) dat door de gemeente wordt gehuurd met als doel onder andere statushouders te huisvesten. Het huurcontract heeft een looptijd van tien jaar, met de mogelijkheid om het na vijf jaar – eind 2027 – te beëindigen. Het betreft een triple-netcontract, wat inhoudt dat alle kosten en risico's voor rekening van de gemeente komen. Naast kosten zijn er ook huuropbrengsten, afkomstig van bewoners en andere huurders, zoals een huisartsenpraktijk. De structurele netto kosten van het pand bedragen, na correctie voor deze inkomsten, tussen de € 100.000 en € 150.000 per jaar. Dit is exclusief de personele lasten die aan het pand kunnen worden toegerekend; deze worden geschat op € 50.000 tot € 100.000 per jaar. In totaal levert het afstoten van het pand dus een structurele verbetering van het exploitatiesaldo op van maximaal € 250.000 per jaar.
Door de vele problemen met het pand lopen de incidentele kosten echter fors op. Indien de huur wordt voortgezet tot 2032, is een grote investering van circa € 6,0 miljoen noodzakelijk. Ook bij voortzetting tot 2027 worden aanvullende investeringen verwacht, ter grootte van ongeveer € 0,5 miljoen.
Als ervoor wordt gekozen om het huurcontract in 2027 te beëindigen, moet de gemeente op een andere manier invulling geven aan de huisvesting van statushouders. Daarnaast heeft de gemeente een subsidie van € 1 miljoen ontvangen voor de realisatie van 90 flex- en transformatiewoningen. Deze probeert men nu binnen Oldenhove te realiseren. Indien de gemeente het pand afstoot en er geen alternatieve oplossing wordt gevonden, moet de volledige subsidie van € 1 miljoen worden terugbetaald.
- **Stoppen huisvesting kwetsbare groepen, € 66.000:** Er is geen wettelijke verplichting verbonden aan dit budget. De middelen zijn bedoeld voor communicatie, participatie en uitvoeringskosten met betrekking tot de opvang van vluchtelingen en de asielopgave. Schrappen van dit budget betekent dat de gemeente geen middelen meer heeft om de uitvoering zorgvuldig vorm te geven en om omwonenden goed te betrekken bij mogelijke opvanglocaties. Denk aan het organiseren van participatieavonden, informatievoorziening en andere communicatieactiviteiten. Het risico bestaat dat draagvlak in de samenleving ontbreekt, wat kan leiden tot vertraging of mislukking van het project.
- **Stopzetten welstandsadvies, € 60.000:** Als dit budget komt te vervallen, wordt het welstandsadvies van de gemeentelijke adviescommissie voor omgevingskwaliteit stopgezet. Deze taak is nu belegd bij MOOI Noord-Holland.
Gedurende de overgangsfase naar het nieuwe omgevingsplan (tot eind 2031) gelden de regels uit de zogenoemde bruidsschat. De gemeenteraad is wettelijk verplicht een Welstandsnota vast te stellen op grond van artikel 12a van de Woningwet, waarin wordt bepaald hoe aan de redelijke eisen van welstand wordt voldaan.
Een ambtelijke toets biedt niet de kwaliteit van een onafhankelijke commissie waarin architecten, monumentendeskundigen en stedenbouwkundigen zitting hebben. Ook is de onafhankelijkheid van zo'n commissie van groot belang. Stopzetting van deze taak zou daarom ten koste gaan van de ruimtelijke kwaliteit in de gemeente.

- **Leges omgevingsvergunningen kostendekkend maken, PM:** Het is op dit moment onduidelijk of de leges voor omgevingsvergunningen (bouwen) kostendekkend zijn. Om hier inzicht in te krijgen is een gedetailleerd financieel onderzoek nodig. Daarbij moeten de ontvangen leges worden afgezet tegen alle kosten die de gemeente maakt, waaronder personeelslasten (onder andere OTH), externe advieskosten en overige uitvoeringskosten.
- **Woonruimtebeleid versoberen, € 30.000:** Dit budget betreft de bijdrage aan de Pact voor Uitstroom en de urgentiedienstverlening via Woonservice Kennemerland. Hoewel er een wettelijk kader is voor deze taken, is dit niet strikt. De gemeente Bloemendaal heeft met andere gemeenten een convenant afgesloten over de uitstroomregeling. Het beëindigen van deze regeling heeft grote gevolgen voor inwoners: zonder deze samenwerking zijn er geen passende woningen meer beschikbaar voor mensen die dringend woonruimte nodig hebben. Daarnaast betekent het stopzetten van de urgentiedienstverlening dat inwoners nergens meer terecht kunnen om hun urgentieaanvraag te laten toetsen. De uitvoering wordt verzorgd door Woonservice voor de gehele woningmarktregio Zuid-Kennemerland/IJmond, waar Bloemendaal onderdeel van uitmaakt. De dienstverlening volgt uit de voorrangsregelingen in de regionale Huisvestingsverordening en de afspraken binnen het Pact voor Uitstroom. Het is geen optie om deze dienstverlening intern vorm te geven, omdat de capaciteit ontbreekt om deze taken over te nemen. Bovendien zou het vervallen van de regionale samenwerking de efficiëntie ernstig ondermijnen.

3.9.3 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Totaal grondexploitatie (niet bedrijventerreinen): € 2.000

Beïnvloedbaar grondexploitatie (niet bedrijventerreinen): € 0 (0%)

Omvat verwerving, ontwikkeling en verkoop van gronden voor woningbouw of bedrijvigheid. Er zijn geen wettelijke verplichtingen: gemeenten bepalen zelf hun rol. Aangezien deze post enkel bestaat uit een geringe rentelast, is dit niet meegenomen in dit onderzoek.

Bijlage

B.1.1 Theoretische basis

Voor de gemeente Bloemendaal voert Berenschot een onderzoek uit waarbij kort gezegd 'de vrije ruimte in de begroting' wordt onderzocht. Om dit systematisch en geobjectiveerd te onderzoeken wordt vertrokken vanuit het begrip 'beleidsvrijheid'. Hoe meer beleidsvrijheid, hoe meer potentieel vrije ruimte in de begroting waar eigen keuzes mogelijk zijn. Vanuit deze bril wordt onderscheid gemaakt in wettelijke taken, convenanttaken (eigen afgesloten convenanten, inclusief bijvoorbeeld landelijke convenanten zoals het Klimaatakkoord) of autonome taken. Binnen deze categorieën bestaat nuance. In deze notitie wordt een framework beschreven waarmee zo objectief mogelijk naar de taakindeling van de gemeente wordt gekeken en een conceptueel model wordt uitgewerkt waarbij 'by default' en als vertrekpunt de vrije ruimte wordt bepaald. Dit krijgt later inkleuring en nuancering door vervolgstappen uit te werken. Het resultaat van deze stappen is een basisanalyse van de beschikbare ruimte in de begroting. De basisanalyse verrijken we in volgende stappen met specifieke informatie per beleidsterrein, zoals het eigen beleid van de gemeente. Hierbij maken we ook een verfijning van taakvelden naar individuele activiteiten.

Definitie beleidsvrijheid

Beleidsvrijheid is een ruim en breed begrip. Er is geen absoluut objectieve maat voor het vaststellen van de mate van beleidsvrijheid. Voor dit onderzoek wordt aangesloten bij de definitie van de Raad voor het Openbaar Bestuur (2019) van beleidsvrijheid:

'De mate waarin de uitkomsten van beleid tussen gemeenten (overheden) mogen verschillen. Waar het, kort gezegd om gaat, is om vast te stellen in welke mate gemeenten (overheden) in staat worden gesteld om eigen afwegingen te maken over de inzet van hun middelen en daarmee zelfstandig de uitkomsten van het beleid mogen en kunnen bepalen.'

Beleidsvrijheid kan inzichtelijk gemaakt worden door consequent na te gaan in hoeverre de betrokken overheid vrij is om zelf de beleidsdoelen te bepalen. Dit kan worden afgeleid uit wat in wet- en regelgeving is bepaald, met name over de taak en de beleidsdoelen. Bij de taak gaat het erom of dit een wettelijke taak, een aanbevolen taak, of een eigen initiatief is. De mate waarin nauwkeuriger is bepaald hoe de taak moet worden uitgevoerd, aan welke eisen de besluitvorming moet voldoen, en of en hoe er al dan niet moet worden samengewerkt, geeft een indicatie in welke mate de gemeente vrij is zelf de uitkomst van het beleid te bepalen. Als het Rijk bepaalt dat een gemeente een taak moet uitvoeren, dan is de beleidsvrijheid per definitie kleiner. De mate waarin de gemeente vrij zelf haar beleidsdoelen en daarmee verbonden taak kan vaststellen, wordt bepaald door de mate waarin zij zelf aanvullende regels kan stellen, gehouden is aan uitvoeringsregels en besluitvormingsregels en/of zij vrij is te kiezen in de samenwerking. Dit kan per onderdeel variëren van geheel vrij, wenselijk, dwingend tot verplicht. De vormen waarin dit tot uitdrukking komt zijn handreikingen of kaders, als een lichte vorm van sturing, overgaand in richtlijnen of modellen, die al meer dwingend zijn, tot verplichtingen (ROB 2019). Deze manier van werken is vervat in een framework beleidsvrijheid.

WIJ ZIJN BERENSCHOT, GRONDLEGGER VAN VOORUITGANG

Nederland is continu in ontwikkeling. Maatschappelijk, economisch en organisatorisch verandert er veel. Al ruim 85 jaar volgen wij als adviesbureau deze ontwikkelingen op de voet en werken we aan een vooruitstrevende samenleving. De behoefte om iets fundamenteels te betekenen voor mens en maatschappij zit in onze genen. Met onze adviezen en oplossingen hebben we dan ook actief meegebouwd aan het Nederland van vandaag. Altijd op zoek naar duurzame vooruitgang.

Alles wat we doen, is onderzocht, onderbouwd en vanuit meerdere invalshoeken bekeken. Zo komen we tot gefundeerde adviezen en slimme oplossingen. Die zijn op het eerste gezicht misschien niet altijd de meest voor de hand liggende. Juist deze eigenzinnigheid maakt ons uniek. Daarbij zijn we niet van symptoombestrijding. En gaan pas naar huis als het is opgelost.

Berenschot B.V.

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG UTRECHT
Postbus 8039, 3503 RA UTRECHT
030 2 916 916
www.berenschot.nl